

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Martin Farský

Technická univerzita v Liberci

Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Analýza daňového zatížení v České republice

Analysis of the Tax Burden in the Czech Republic

DP-EF-KFÚ-2012-01

Bc. Martin Farský

Vedoucí diplomové práce: Ing. Martina Černíková, Ph.D., katedra financí a účetnictví

Konzultant: Ing. Iva Chvalinová, Appia, s.r.o.

Počet stran: 83

Počet příloh: 6

Datum odevzdání: 4. května 2012

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 4. května 2012

Bc. Martin Farský

Anotace

V moderní společnosti je každý jedinec v podstatě ekonomickým subjektem, kterého daňová problematika více či méně ovlivňuje a má dopad na jeho disponibilní důchod. Základním aspektem dobře fungující společnosti jako celku je důmyslně propracovaný daňový systém, který ekonomické subjekty stimuluje k další produkci a nezatěžuje je nadměrným daňovým břemenem.

Diplomová práce se zabývá problematikou daňového systému ČR a daňového zatížení v závislosti na změnách daňové legislativy. V práci je zkoumána geneze, zavedení a specifika novodobého daňového systému ČR. Pozornost je věnována také rozboru veřejného rozpočtu ČR, reformám veřejných financí a změnám daňové legislativy, které ovlivnily inkaso veřejných rozpočtů. Stěžejní část práce je zaměřena na daň z příjmů fyzických osob, konkrétně pak na příjmy ze závislé činnosti, a v praktické části práce je poté analyzován dlouhodobý vývoj daňového zatížení zaměstnanců pomocí modelové studie.

Cílem práce bylo vytvoření komplexní modelové studie, která by osvětlila vývoj daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, a zkoumání dopadů vývojových změn této daně na zaměstnance. Modelovou studii tak bylo třeba podpořit analýzou daňového systému ČR a jeho novodobého vývoje. Trend vývoje daňového zatížení zaměstnanců byl sestaven po komparaci daňového zatížení při stanovení různých úrovních mezd a následně byly vyčísleny finanční důsledky pro samotné zaměstnance.

Klíčová slova: čistá mzda, daň z příjmů fyzických osob, daňová reforma, daňová zátěž, daňový bonus, hrubá mzda, poplatník daně, sazba daně, sleva na dani, sociální pojištění, státní rozpočet, základ daně, zaměstnanec, závislá činnost, zdravotní pojištění.

Abstract

In the modern society, every individual is basically an economic subject which is more or less influenced by the area of taxation and whose disposable is thus impacted. The fundamental aspect of a well-functioning society as a whole is a sophisticatedly elaborated tax system which stimulates economic subjects to produce more and does not encumber them with an excessive tax load.

This thesis concerns itself with the area of the taxation system in the Czech Republic and the tax burden in association with the changes in tax legislation. The thesis investigates the genesis, introduction and specifics of the new taxation system of the Czech Republic. Attention has also been paid to an analysis of the state budget of the Czech Republic, the public finance reforms and the changes in the taxation legislation which have influenced the collection of the public finances. The main part of the thesis focuses on physical entity income tax, specifically on earnings from associated activities, while the practical section of the thesis includes an analysis of the long-term development of the tax burden on employees using a model study.

The goal of the work has been the creation of a comprehensive model study which illuminates the development of physical entity income tax on associated activities and an investigation into the impact of the developmental changes in this taxation on employees. As such, the model study has had to be supported with an analysis of the Czech Republic's taxation system and the modern developments in this system. The trend in the development of the tax load on employees has been designated by means of a comparison of the tax load while designating various wage levels and subsequently enumerating the financial consequences for individual employees.

Key words: net income, personal income tax, tax reform, tax burden, tax bonus, gross income, tax payer, tax rate, tax credit, social insurance, state budget, tax base, employee, employment, health insurance

Obsah

Seznam tabulek.....	- 10 -
Seznam obrázků.....	- 12 -
Seznam zkratek.....	- 13 -
Úvod	- 14 -
1 Geneze novodobého daňového systému ČR	- 15 -
1.1 Historický vývoj daní	- 15 -
1.2 Teoretická východiska daňového systému	- 18 -
1.2.1 Funkce daňové soustavy	- 18 -
1.2.2 Daňové zásady	- 19 -
1.3 Daňový systém a struktura ČR	- 22 -
1.3.1 Přímé daně	- 24 -
1.3.2 Nepřímé daně.....	- 26 -
2 Vliv změn daňové legislativy na veřejné rozpočty.....	- 27 -
2.1 Rozpočtová soustava ČR	- 28 -
2.1.1 Rozpočtové zásady a rozpočtový proces	- 28 -
2.2 Státní rozpočet	- 29 -
2.2.1 Příjmy státního rozpočtu.....	- 30 -
2.2.2 Výdaje státního rozpočtu	- 31 -
2.2.3 Vývoj bilance státního rozpočtu	- 32 -
2.3 Výše daňového zatížení obyvatel ČR.....	- 34 -
2.4 Daňové legislativní změny	- 35 -
2.4.1 Legislativní změny přímých daní	- 37 -
2.4.2 Legislativní změny nepřímých daní	- 40 -

2.5	Zhodnocení přijatých opatření na inkaso veřejných rozpočtů.....	- 41 -
3	Vývoj daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v ČR	- 46 -
3.1	Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků	- 48 -
3.2	Sociální a zdravotní pojištění	- 52 -
4	Modelová studie výpočtu daňové zátěže příjmů ze závislé činnosti	- 55 -
4.1	Koncepce výpočtu daně.....	- 55 -
4.2	Výpočty daňové zátěže v jednotlivých obdobích	- 56 -
4.2.1	Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2005	- 57 -
4.2.2	Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2006 a 2007.....	- 59 -
4.2.3	Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2008	- 61 -
4.2.4	Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2009	- 64 -
4.2.5	Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2010 a 2011.....	- 66 -
4.2.6	Analýza daňového zatížení fyzické osoby v kontextu průměrné mzdy ČR ...	- 67 -
4.2.7	Souhrnná grafická komparace modelové studie.....	- 69 -
4.2.8	Výpočet čisté mzdy po změnách daňové legislativy	- 75 -
4.3	Vyhodnocení dosažených výsledků.....	- 76 -
	Závěr.....	- 77 -
	Seznam použité literatury	- 79 -
	Seznam příloh	- 83 -

Seznam tabulek

Tab. 1 Náklady na výběr 100 Kč daní	- 21 -
Tab. 2 Vývoj bilance státního rozpočtu v mld. Kč.....	- 33 -
Tab.3 Vývoj sazby DPPO 2003-2011	- 39 -
Tab. 4 Plánované a skutečné příjmy SR.....	- 42 -
Tab. 5 Nezdanitelné části základu daně pro rok 2005	- 49 -
Tab. 6 Sazby daně pro rok 2005	- 49 -
Tab. 7 Slevy na dani 2006	- 50 -
Tab. 8 Sazby daně pro rok 2006 - 2007.....	- 50 -
Tab. 9 Slevy na dani 2008 - 2009.....	- 51 -
Tab. 10 Vývoj zdravotního pojištění	- 53 -
Tab. 11 Sazby sociálního pojištění 2005-2008.....	- 54 -
Tab. 12 Mzdy pro rok 2005.....	- 57 -
Tab. 13 Skutečné odvody + náklady zaměstnavatele	- 58 -
Tab. 14 Mzdy pro rok 2006 a 2007	- 59 -
Tab. 15 Skutečné odvody	- 60 -
Tab. 16 Mzdy pro rok 2008.....	- 62 -
Tab. 17 Meziroční srovnání čistých mezd	- 63 -
Tab. 18 Meziroční srovnání odvodů na dani a pojistném	- 64 -
Tab. 19 Mzdy pro rok 2009.....	- 65 -

Tab. 20 Skutečné odvody za rok 2009	- 66 -
Tab. 21 Mzdy pro rok 2010.....	- 67 -
Tab. 22 Výpočet u průměrné mzdy	- 68 -
Tab. 23 Průměrná mzda v letech 2005 - 2011	- 69 -
Tab. 24 Výpočet čisté mzdy po daňové reformě pro rok 2014	- 75 -

Seznam obrázků

Obr. 1 Stabilizační funkce - Lorenzova křivka.....	- 19 -
Obr. 2 Rozdělení daní ČR	- 23 -
Obr. 3 Majetkové daně	- 25 -
Obr. 4 Rozložení příjmů SR za 3. čtvrtletí 2011	- 31 -
Obr. 5 Rozložení výdajů SR za 3. čtvrtletí 2011	- 32 -
Obr. 6 Meziroční výše státního dluhu	- 33 -
Obr. 7 Výše ročního státního dluhu v závislosti na politickém vedení	- 34 -
Obr. 8 Den daňové svobody	- 35 -
Obr. 9 Grafický vývoj daňového zatížení u bezdětných poplatníků	- 70 -
Obr. 10 Grafický vývoj daňového zatížení u poplatníků s 1 dítětem	- 71 -
Obr. 11 Grafický vývoj daňového zatížení u poplatníků se 2 dětmi	- 72 -
Obr. 12 Vliv daňového zatížení v závislosti na počtu potomků.....	- 73 -
Obr. 13 Vývoj čistých mezd v závislosti výše průměrné mzdy ČR.....	- 73 -

Seznam zkratk

ČM	Čistá mzda
ČNB	Česká národní banka
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
EU	Evropská Unie
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
HM	Hrubá mzda
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnická osoba
RUD	Rozpočtové určení daní
SP	Sociální pojištění
SR	Státní rozpočet
SZ	Sociální zabezpečení
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ZP	Zdravotní pojištění

Úvod

Problematika daňového systému je stále častěji diskutovaným tématem, které se v průběhu let stává neodmyslitelnou součástí běžného života. Tato problematika je stále více vyhledávána, jak veřejností odbornou, tak veřejností laickou. Každý jedinec by se z důvodu možnosti ovlivnění velikosti své daňové zátěže a využití daňových optimalizací měl alespoň minimálně orientovat v daňové problematice.

Během dlouhodobého vývoje společnosti se měnilo množství i výše jednotlivých daní. Od dob, kdy byla daň vybírána v naturálních jednotkách, se mnohé změnilo. Jak lidstvo procházelo neustálým vývojem, tak se měnily i oblasti daní. Platba naturální se změnila v platbu finanční, platba dobrovolná v platbu povinnou a příležitostný výběr v pravidelný. Výběr daní je nezbytný pro chod státu jako celku, i jeho municipalit, jelikož z vybraných daní je zajišťován finanční chod země, krajů a obcí. Z primárního hlediska by měl být z daní zajišťován plynulý chod státu a jeho řídicích složek, a to prostřednictvím přiměřeného výběru daní. To znamená vybrat dostatečné množství prostředků v míře, kterou je běžný občan schopen a ochoten akceptovat a uhradit. S odvodem peněz formou daní se setkává každý občan v každém dni svého života prostřednictvím daní přímých i nepřímých. Z tohoto důvodu jsem si jako téma své diplomové práce vybral problematiku daňové zátěže se zaměřením na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

Cílem této práce bylo vytvoření komplexní modelové studie, pomocí které je možno analyzovat vývoj daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a sledovat dopad vývojových změn této daně na zaměstnance. Jako podklad pro vytvoření této komplexní analýzy posloužil teoretický rozbor daňového systému a veřejného rozpočtu České republiky v závislosti na změnách legislativy. Výsledkem zpracovaných dat bylo stanovení trendu vývoje daňového zatížení. K dosažení praktického cíle práce byly využívány především veřejně dostupné informace poskytované Českým statistickým úřadem a Ministerstvem financí ČR. Pro faktické vypracování studie byly použity programy Microsoft Office Excel a účetní systém Účto Tichý & spol. V závěru práce byly komparovány dílčí výsledky meziročních změn výše daňového zatížení a výše čistých mezd.

1 Geneze novodobého daňového systému ČR

Geneze neboli vývoj novodobých daňových systémů stojí na pilířích vyvíjejících se po dlouhá staletí. Některé daňové oblasti se vyvíjejí již od otrokářské společnosti a některé procházejí vývojem teprve několik let. Tato kapitola se zaměřuje především na novodobé pojetí daňového systému ČR, zevrubněji pak popíše historické počátky jednotlivých daní.

1.1 Historický vývoj daní

Prvopočátky vzniku a výběru daní se datují do dob otrokářské společnosti, kdy byly daně vybírány převážně v naturální podobě. V tehdejší společnosti neplynuly příjmy do státního rozpočtu primárně z výběru daní a plnily tak pouze druhořadou funkci. Výrazným příjmem do rozpočtu byly válečné kořisti. Náklady tehdejší společnosti nebyly tak vysoké jako nyní, a to z důvodu neexistence transferových plateb v podobě důchodů, sociálních dávek a také vládních výdajů na zdravotnictví, školství a další veřejné statky. Převážná většina příjmů byla vracena zpět na vojenské účely. Například při výstavbě veřejných staveb byly náklady hrazeny ze jmění panovníka a náklady na platy vrcholných představitelů byly téměř nulové, protože vykonávat vysokou funkci byla čest, která přinášela společenské uznání a nebyla za ní tedy poskytována žádná odměna.[10]

Výběr daní, poplatků, měl v každé geografické oblasti odlišnou podobu. Zejména Řecko, resp. Athény a Sparta využívaly tzv. občanskou uvědomělost. Tento princip spočíval, jak z názvu vyplývá, z občanské uvědomělosti, tj. každý občan přispívá na chod státu ve výši, kterou uzná za vhodné a platba je taktéž dobrovolná. V Athénách byla daňová zátěž zaměřena spíše na daně nepřímé, zejména mýto a poplatky z použití veřejných prostředků či statků. Občané tyto daně chápaly jako čestnou povinnost, nikoli zátěž. Na druhou stranu daně přímé byly chápány jako veliká zátěž a byly spíše uplatňovány na osoby s nižším společenským postavením. Postupem času se náklady na provoz států začaly zvyšovat a od daní dobrovolných se začalo přecházet k systematickému výběru daní, který byl již evidován. Mezi rozvíjející se odvětví se zařazuje výběr daně z pozemku, resp. z jeho výnosu, a to ve výši 20 %. Dále se platilo za vlastnictví domu, otroka či dobytka.[7]

Od počátku, kdy byly daně vybírány nesystematicky a v naturální podobě, se z daní stává platba povinná, systematická a peněžní, směřující do státního rozpočtu. V průběhu let se s rostoucími výdaji zvyšuje i množství a výše daní. V období raně feudálních monarchií, kdy byl stát ve vlastnictví panovníka, byli všichni podřízeni právě jemu. Ani raný feudalismus nebyl postaven na pravidelném výběru daní. Stále zde byly uplatňovány nárazové příjmy z válečných kořistí či poplatky od méně silných států za ochranu nebo neútočení. Nejvíce využívaná byla takzvaná daň z míru, která byla vybírána od svobodných rolníků. V tomto období daně částečně tvořila i naturální podoba např. v podobě medu, který byl významnou surovinou. V tomto momentě lze hovořit o počínající tvorbě daňových systémů. Nutnou podmínkou pro vznik daní nebo daňových systémů je organizovaná složka, tedy stát, která má svou suverenitu a je schopna zajistit jak tvorbu daní a poplatků tak i jejich výběr. [10], [6]

Náročnost a komplikovanost finanční a daňové struktury v období absolutismu charakterizuje hned několik aspektů. Doposud nebyla žádná daňová struktura tak složitá, jak tomu bylo právě za absolutismu. Daně a poplatky úzce souvisejí s hospodářskou politikou státu, která se začíná pomalu rozvíjet a realizovat novodobé hospodářské cíle státu. Finanční náročnost byla příliš vysoká, aby se dalo hovořit o efektivním využívání finančních příjmů. Dle dobové literatury se v 17. století vybíralo kolem 25 druhů daní. Některé byly využívány pouze po dobu několika let, některé se stále vyvíjely. Vysoké náklady na vyzbrojení armád při neustálých bojích a vytváření složitější soustavy úřadů mělo za následek neustálé zadlužování až předlužování, které dospělo k několika státním bankrotům (1811). Absolutismus jako období nebylo příliš efektivní na správu a výběr daní, jelikož daně nebyly příliš provázané.[7] Systematičnost a provázanost daní se datuje do prvního čtvrtletí 19. století. Promyšlené rozdělení na daně přímé, které zahrnují daně výnosové, tj. daně reálné, všeobecné daně z výdělku a osobní příjmové daně, a daně nepřímé, bylo zajisté velkým pokrokem, nicméně bylo obyvatelstvem velice kritizováno. [10].

Přelom století 19. a 20. se dá hodnotit jako přelomový v chápání úlohy státu. Stát přebírá stále větší odpovědnost za vzdělání a sociální úroveň obyvatel. Během těchto let již byly daně alokovány do oblastí jako sociální politika, což vyžadovalo stále větší množství finančních prostředků.

Základem moderního fungování daňové soustavy bylo vytvořit daňové reformy, které měly za cíl efektivněji a spravedlivěji stanovovat a vybírat daně. Mezi nové daně byla zařazena cla, která se zaměřovala výhradně na dovoz zboží do země neboli import. Dalším prvkem reformy bylo zavedení progresivní sazby daně z příjmů a výběr daně spotřební, která byla uvalena především na cigarety, líh, petrolej, ale také na zboží jako čaj nebo káva. Pro ulehčení výběru daní a jejich kontrolu začal stát využívat odlehčenou formu daňového přiznání.

Mezi nejtěžší období na výběr daní, jak lze vývojově předpokládat, bylo období 1. světové války, meziválečné období a následně i období 2. světové války. Daňové zatížení se neustále navyšovalo z důvodu snahy o obnovování ekonomiky. USA jako významný stát ovlivňující ekonomiky celého světa měl v těchto obdobích následující sazby daně z příjmů: od roku 1913, kdy byla daň zavedena, tvořila pouze 1 % z čistého příjmu. O pár let později, tedy v období 1. světové války sazba dosahovala až 75 %. Po válce byla snížena na 25 % až do počátku 2. světové války, kdy její hodnota nabyla zpět výše 75 %. Během války dosáhla i rekordního maxima ve výši 91 %. Po ukončení války až do roku 1981 přetrvával trend snižující se sazby daně z příjmu. Daňová kvóta převyšující více jak polovinu HDP nebyla v této době ničím neobvyklým.[8]

Až v době před zhruba 40 lety byly světové ekonomiky schopny začít s postupným snižováním daňové zátěže. Následky poválečného období byly téměř vyřešeny a nastalo období rostoucích ekonomik a postupného snižování daňové zátěže.

Moderní pojetí daňové politiky směřuje k daňové koordinaci a harmonizaci v rámci EU a OECD. Harmonizace daňových systémů v rámci EU byla zahájena již na počátku integrace. EU v rámci jednotného vnitřního trhu plní důležitou funkci. Hlavním úkolem je odstraňování bariér pro volný pohyb zboží, lidí, kapitálu a služeb. V rámci harmonizace byla významná pozornost věnována nepřímým daním, a to z důvodu jejich velkého významu na fungování vnitřního trhu. Naopak harmonizace přímých daní v rámci EU nebyla, v porovnání s daněmi nepřímými, považována za tak komplikovanou. Důvodem bylo mylné přesvědčení o existenci stejného typu důchodových daní ve všech členských státech. Analýzy však ukázaly pravý opak. Jednotlivé výpočty se liší již v samotných základech důchodových daní, a i když jsou určité části důchodových daní harmonizovány,

jednotlivým členským státům je v oblasti daňového systému poskytována určitá míra vlastních kompetencí.

Harmonizace dle OECD je zaměřena především na novelizaci Vzorové smlouvy o zamezení dvojího zdanění z roku 1963. Činnosti, které jsou ujednány v rámci OECD, jsou neméně významné pro EU, neboť v mnohém vývoj EU předcházejí.[1], [11].

1.2 Teoretická východiska daňového systému

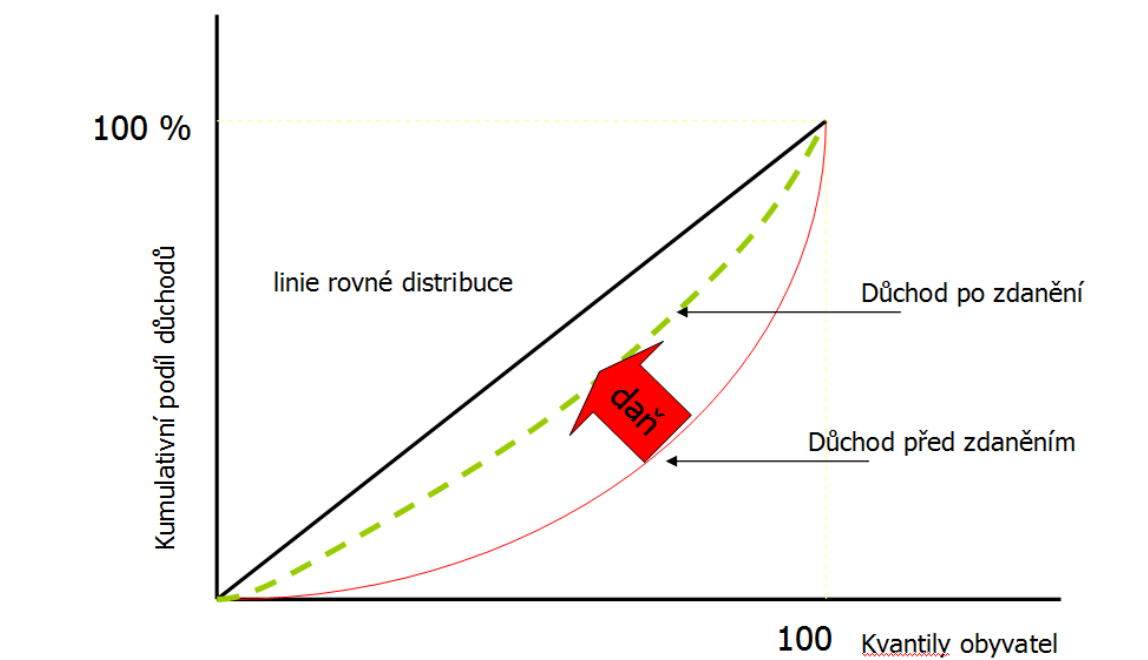
Daňová soustava České republiky je založena na tržních aspektech a nemá příliš hluboké kořeny. Její novodobý vývoj má počátky bezpochyby až při přechodu ekonomiky na tržní mechanismus, kdy byla k 1. lednu 1993 zavedena nová daňová soustava. Systém byl založen na základních příjmových cestách, tedy na dani z příjmů, zdanění spotřeby a příspěvku na sociální pojištění (ty vznikly nahrazením odvodů z objemu mezd a příspěvku na nemocenské a zdravotní pojištění zahrnutého do daně ze mzdy). Daňová soustava již byla stavěna na tezi Evropské Unie, což znamenalo postupný přesun ze zdanění pomocí daní přímých k daním nepřímým.[1]

1.2.1 Funkce daňové soustavy

Daňová soustava resp. daně plní v ekonomice hned několik důležitých funkcí. Z pohledu umístění a využití vybraných finančních zdrojů lze funkce členit na čtyři základní složky.

Fiskální funkce má nejhlubší kořeny a rozumí se jí získávání příjmů do veřejných rozpočtů za účelem financování veřejných statků a potřeb. Daně v ČR plní veřejné rozpočty zhruba 90% podílem. Alokační funkce jako nástroj fiskální politiky má za úkol alokovat zdroje tam, kde není tržní mechanismus schopen zajistit efektivnost, např. školství, zdravotnictví, kultura. Daně mohou tyto nedostatky korigovat a tím zvýšit zabezpečení správného umístění prostředků. Funkce stabilizační, která je silně provázána s hospodářskou politikou, má za úkol zmírňovat dopady cyklických výkyvů v ekonomice. Její využití je zřejmé u stabilizace zaměstnanosti, cenové stability, atd. Jako poslední, avšak neméně důležitou funkcí, je funkce redistribuční. Tržní rozdělení bohatství mezi občany bez využití

redistribuce je ekonomicky nepřijatelné. Z tohoto důvodu se zmírňují rozdíly mezi jednotlivými skupinami tím, že se upravují mírou zdanění. Daně tak zajišťují jistou solidarnost členů společnosti. Změna rozdělení před a po zdanění je upravena Lorenzovou křivkou. K názornému vysvětlení poslouží následující obrázek.

Zdroj: vlastní zpracování; <http://www.finance-management.cz>

Obr. 1 Stabilizační funkce - Lorenzova křivka

Křivka položená nejvíce vpravo (fialová) na obrázku znázorňuje rozdělení důchodů před zdaněním. Toto rozdělení je z hlediska spravedlivosti a diverzifikace zdrojů nepřipustné, a proto se zdaní. Křivka nyní přechází do zelené čárkované části, kde je možné vidět její zploštění a tím snížení rozdílů mezi jednotlivými obyvateli. Přímka vedená z počátku byla případem rovnostářské společnosti. To znamená, že každý jedinec má stejnou hodnotu bohatství.

1.2.2 Daňové zásady

Daňové zásady se rozvíjely současně s vývojem daňové politiky a jejich úkolem je správně a věcně charakterizovat názory na ekonomickou úlohu daní.

Daňová spravedlnost

Mezi požadavky na kvalitní daňový systém patří i požadavek spravedlnosti, avšak daňová teorie takový pojem nevysvětluje. Chápání pojmu spravedlnost jednotlivými subjekty je velmi diskutabilní a je proto velice obtížné stanovit, co je či není spravedlivé. Mezi pojmy, které daňová spravedlnost vysvětluje, patří např. optimální výše zdanění, rozdělení důchodů, bohatství.

Daňovou spravedlnost lze rozdělit na dva teoretické přístupy, a to na placení daní na základě principu prospěchu neboli užitku a na placení na základě platební schopnosti. Princip pramení z toho, že každý by měl platit daně v závislosti na velikosti spotřebovávaných veřejných statků. Tento princip se zdá být spravedlivý, nikoli však měřitelný. Užitek každého poplatníka ze spotřebovávaných veřejných statků nelze vyjádřit v peněžních jednotkách. Druhý princip je postaven na platební schopnosti a vychází z horizontálního zdanění, tj. všichni na stejné úrovni příjmu jsou i stejně zdaněni, a vertikálního zdanění, tj. čím vyšší jsou příjmy subjektu, tím více zaplatí na daních. [3],[4]

Daňová efektivnost

„Daně znamenají transfer peněžních prostředků od jedinců a firem do veřejných rozpočtů, transfer, který se neobejde bez dodatečných nákladů. Tyto dodatečné náklady snižují celkový efekt ekonomiky, resp. vyvolávají neefektivnost. Cílem daňových systémů je především snížit neefektivnost na nejnižší možnou míru. [12 s. 44]

Efektivnost a daňové náklady jsou úzce provázané. Základem jsou přímé a nepřímé administrativní náklady. Do přímých nákladů patří náklady veřejného sektoru, které jsou vynaloženy na řádnou správu daňové agendy. Právě tyto náklady jsou zmiňovány z hlediska vysoké náročnosti na výběr daně. Náklady nepřímé nese soukromý sektor. Mezi tyto náklady patří vydané peníze a čas, který je soukromý sektor nucen vynaložit na správné odvedení daňové povinnosti. Výše vynaložených administrativních nákladů přímých i nepřímých závisí na složitosti daňové soustavy. Z tohoto důvodu se Ministerstvo financí snaží identifikovat slabá místa jednotlivých daní a v rámci reformy zákony zjednodušovat. [3],[12]

Druhou (spíše skrytou složkou daňových nákladů) je nadměrné břemeno daně. Toto břemeno vznikne na základě distorze, která je zapříčiněna zavedením či upravením daně. Jakákoli změna daně vyvolá i změnu v chování spotřebitelů. Proto začnou přerozdělovat důchod v jiném poměru, nabízet práci v jiném odvětví. Tato situace je nazývána substitucí. Následně vzniká nadměrné daňové břemeno neboli ztráta mrtvé váhy. Tato změna nebyla nikomu prospěšná, ani státu ani soukromému sektoru.[4], [12] Následující tabulka naznačuje nákladovost výběru daní ve vybraných státech světa.

Tab. 1 Náklady na výběr 100 Kč daní

Země	Náklady v Kč	Země	Náklady v Kč
Austrálie	1,19	Nový Zéland	1,17
Rakousko	0,72	Norsko	0,59
Kanada	1,20	Slovensko	1,46
Česká republika	2,08	Španělsko	0,78
Dánsko	0,73	Švédsko	0,42
Finsko	0,67	Velká Británie	1,15
Francie	1,44	USA	0,52
Maďarsko	1,35	Polsko	1,32

Zdroj: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/46572-vyber-dani-nas-stoji-miliardy/>

Údaje v tabulce vyplývají z informací OECD, které poměrně dobře vypovídají o výši nákladů na výběr daní. Z tabulky je možné vyčíst vybranou zemi a k ní vynaložené náklady v Kč na 100 Kč vybraných. V České republice je tato hodnota jedna z nejvyšších na světě. Dle OECD byla hodnota stanovena na 2,08 Kč. Avšak ministerstvo financí jí upravilo na hodnotu 1,37 Kč. Tato hodnota je jistě přívětivější, avšak i tak to je v porovnání s vyspělými zeměmi světa hodnota silně podprůměrná. Mezi země s nejefektivnějšími systémy se řadí skandinávské země, USA a Rakousko.

Za loňský rok činily daňové příjmy v ČR 523,1 miliardy korun. Dá se předpokládat, že pokud by se náklady na výběr daní v budoucnosti nijak výrazně nezměnily, potom by dle údajů OECD stál výběr daní v České republice přibližně 10,8 miliardy korun. Při využití hodnoty přepočtené ministerstvem financí, jde stále o nelichotivou hodnotu 7,2 miliardy korun. Pokud by se snižovala hodnota vynaložených nákladů na výběr daní, mohl by stát ušetřit i několik miliard korun ročně. Jako možné příčiny takto vysokých nákladů lze identifikovat složitou daňovou strukturu ČR, dále dle ministra financí Miroslava Kalouska

je nezbytné provést reformy legislativy, zrychlení a zprůhlednění daňového procesu, sloučení daňové a celní správy a nakonec sloučení výběru daně. Pouze tato opatření mohou ve výsledku snížit nákladovost na výběr daně. [13],[12]

1.3 Daňový systém a struktura ČR

Daňová soustava České republiky nemá příliš hluboké kořeny. Při její tvorbě se spíše vytvářela soustava, která přebírala různé principy z okolních zemí, ale čerpala i ze své historie a tradic. Daňová struktura ČR je dle Světové banky jedna z nejsložitějších. Při zjišťování složitosti daně daňové struktury se bere v úvahu výše daňového zatížení a pojištění uváděno pod pojmem složená daňová kvóta. Daňovou kvótu lze vhodně charakterizovat jako mezinárodní ukazatel určující podíl vybraných daní na hrubém domácím produktu (dále jen HDP). Dále je hodnocena náročnost výběru, která byla popsána v předešlých odstavcích. Daňové systémy jednotlivých zemí světa se výrazně odlišují, což je s největší pravděpodobností zapříčiněno odlišným vývojem, historií a návyky dané země. Světová banka se v roce 2011 pokusila učinit obraz podnikatelského prostředí ve 183 zemích světa pomocí 11 indikátorů. Česká republika se umístila v oblasti placení daní až na 128. místě. Celkové výsledky ČR v porovnání se sousedními zeměmi jsou uvedeny v příloze A.

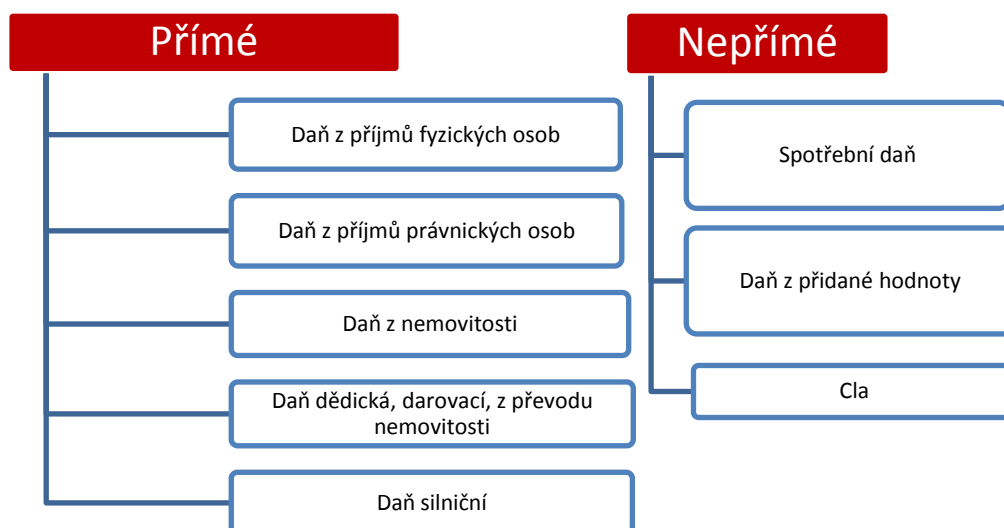
Daňový systém ČR včetně jeho klasifikace byl původně upraven zákonem č. 212/1992 Sb. o soustavě daní. Dle § 1 tohoto zákona byla soustava tvořena následujícími částmi: daní z přidané hodnoty včetně daně při dovozu, spotřební daní z uhlovodíkových paliv a maziv, spotřební daní z lihu a destilátů, spotřební daní z piva, spotřební daní z vína, spotřební daní z tabáku a tabákových výrobků, daní z příjmů fyzických osob, daní z příjmů právnických osob, daní z nemovitostí, daní silniční, daní z dědictví a darování, daní z převodu nemovitostí a daní k ochraně životního prostředí. Dle nynějších předpisů je daňová soustava upravována samostatnými zákony. [5].

Jednotlivé části české daňové soustavy jsou:

- Daň z příjmů fyzických osob a právnických osob

- Daň z nemovitosti
- Daň dědická, darovací, z převodu nemovitosti
- Daň silniční
- Spotřební daň
- Daň z přidané hodnoty
- Cla
- Ekologické daně či energetické daně (upraveny ve vybraných ustanoveních zákona č.261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů zahrnující daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, Daň z pevných paliv a Daň z elektřiny)

Daňový systém ČR lze klasifikovat více způsoby. Nejčastěji se využívá systém rozdělení podle vazby na důchod poplatníka, viz následující obrázek, který je uplatňován ve většině evropských zemí a i v této práci se z tohoto rozdělení bude vycházet.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 2 Rozdělení daní ČR

Levá část obrázku zobrazuje rozdělení daní přímých. Tyto daně jsou z důvodu své adresnosti hojně využívány kvůli možnosti využívání sociálních prvků. Přímé daně mohou přímo ovlivnit výši našeho disponibilního důchodu v závislosti na velikosti daní. Jednotlivé přímé daně a jejich výše jsou upravovány v rámci ČR a obecně nepodléhají harmonizaci s EU. Oproti nepřímým daním, zobrazeným v pravé části obrázku, které jsou harmonizovány s principy EU, u tvorby systému daní přímých se zachoval princip

suverenity, který každému státu zajišťuje vlastní přístup na stanovování výše a výpočtu přímých daní.

1.3.1 Přímé daně

Za daně přímé jsou označovány ty, které postihují zdaňovaný příjem při jeho vzniku. Není tak možné přenesení daňové zátěže na jiný subjekt. Jsou to daně adresné, které vycházejí z důchodového nebo majetkového základu.

Daň z příjmů fyzických osob a právnických osob

Zákony o daních z příjmů jsou základním a jedním z nejdiskutabilnějších zákonů vůbec. Jeho novely či reformy postihují valnou většinu produktivních obyvatel země a každá sebemenší změna je proto velice citelná. Velikost daně z příjmů je velice důležitá i pro obce, které jakožto municipality obdrží z tohoto příjmu od státu určité procento. Tyto daně jsou upraveny zákonem č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon o dani z příjmů fyzických osob bude podrobněji rozebrán v dalších kapitolách. Zákon o dani z příjmu právnických osob byl od roku 1992 do roku 2011 mnohokrát novelizován. Během téměř dvaceti let se sazba daně snížila více jak o polovinu.

Majetkové daně

Majetkové daně mají dlouhou historii, a řadí se mezi nejstarší daně vůbec. Předmětem daně je stavová veličina, vyjádřená v podobě movité nebo nemovité. Do veřejných rozpočtů přispívají jako doplňkový zdroj ve výši cca 1,2 % z celkových daňových příjmů. Nevýhody majetkových daní lze vidět v nerovnosti ve zdanění movitého a nemovitého majetku. Strukturu majetkových daní znázorňuje následující obrázek.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 3 Majetkové daně

Daň z nemovitosti je upravena zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů. Daň je placena vlastníkem nemovitosti, a to každoročně. Výběr této daně je velice administrativně nákladný. Z celkového objemu příjmů do veřejných rozpočtů je příjem z této daně zanedbatelný, několikrát bylo navrhováno, aby se tato daň úplně zrušila, avšak z hlediska municipálních rozpočtů je tato daň příjmem poměrně zásadním. Od roku 2009, kde se u daně z nemovitostí zavedl tzv. místní koeficient, který si upravují obce svojí vyhláškou, se daňový příjem podstatně zvýšil. Tento koeficient může být v hodnotách 2,3,4 a 5 a násobí se jím daňová povinnost poplatníka.

Daň silniční je upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů. Daň se vztahuje na vozidla a přípojná vozidla, která slouží k podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti registrovaná na území ČR. Z pohledu daňové významnosti není silniční daň příliš velkým nástrojem při zvyšování příjmů veřejných rozpočtů, zejména proto, že výnos této daně jde do státního fondu dopravní infrastruktury.

Daně převodové, které jsou upraveny zákonem 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, jsou placeny jednorázově při vzniku určité události. U daně dědické a daně darovací, kde by měla být převodová daň uplatněna, jsou nabyvatelé od této daně osvobozeni. Výjimkou jsou pouze

osoby, které nebyly v příbuzenském vztahu k zesnulému nebo obdarovateli – tyto osoby jsou povinny z výše nabytého majetku daň odvést. U daně z převodu nemovitosti se daňová povinnost vyměřuje z odhadní ceny, u věcného břemene se hodnota počítá z hodnoty břemene. Výše daně, která se odvádí do veřejných rozpočtů, je ve výši 3 % ze základu daně. V případě daně z převodu nemovitosti je poplatníkem daně prodávající nikoli nabyvatel. Nabyvatel je v pozici ručitele.

1.3.2 Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou již zahrnuty v ceně produktu či služby. Upravuje je zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů a zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů.

Význam nepřímých daní v celosvětovém měřítku je v dnešní době stále větší a Česká republika v tomto ohledu není výjimkou. Nepřímé daně mají z globálního hlediska hned několik výhod. Pro státní rozpočet představují relativně stabilní a dobře předvídatelný zdroj příjmů, jsou nenápadné, tzn. skryté v ceně zboží a služeb, umožňují plíživé zvyšování daňové zátěže, jejich zvyšování lze obvykle snáze prosadit než u daní z příjmů, jsou potencionálně neutrální, každý občan platí stejnou daň bez rozdílů a nelze se jim vyhnout, jako tomu může být u daní přímých. [9]

Harmonizace daní v EU inklinuje právě k daním nepřímým. Otázka, jakým poměrem by měla být daňová povinnost rozložena mezi daně přímé a nepřímé, vyvolává řadu nejasností a pochybností. Jednu názorovou skupinu tvoří zastánci snižování nákladů na práci, a tím možnost zvýšení konkurenceschopnosti firem na lokálních a zahraničních trzích. Na druhou stranu, s rostoucí DPH a spotřebními daněmi, se reálný důchod občanů snižuje. [9]

2 Vliv změn daňové legislativy na veřejné rozpočty

Veřejné rozpočty jsou nedílnou součástí každé ekonomiky a jsou důležitým nástrojem státu i každé municipality. Pomocí vybraných financí jsou z veřejných rozpočtů zabezpečovány různé druhy veřejných statků pro obyvatele. S veřejnými rozpočty jsou úzce provázané veřejné finance:

„Termínem „veřejné finance“ označujeme specifické finanční vztahy a operace probíhající v rámci ekonomického systému mezi orgány a institucemi veřejné správy na straně jedné a ostatními subjekty na straně druhé (tj. občany, domácnostmi, firmami, neziskovými organizacemi apod.)“ [17]

Veřejné rozpočty jsou častým tématem médií, publikací a odborné veřejnosti. Typickým znakem veřejných rozpočtů je shromažďování a soustředění veřejných prostředků. Tyto prostředky jsou charakteristické svou neekvivalentností, nedobrovolností a nenávratností.[14] Dle některých ekonomů lze na veřejné rozpočty nahlížet jako na peněžní fondy, bilanci očekávaných příjmů a výdajů, každoročně schvalovaný plán a jako na nástroj fiskální politiky.[18] K financování potřeb státu i jednotlivých úrovní územní samosprávy je veřejný rozpočet nejdůležitějším nástrojem. Veřejný rozpočet může být chápán několika způsoby. První způsob chápe veřejný rozpočet jako nástroj pro financování potřeb jednotlivých organizací či institucí z důvodu zabezpečování veřejných statků a transferů. Tento typ financování lze nazvat institucionální pojetí rozpočtu. Zmíněný model má tendence k alokační neefektivnosti rozpočtových zdrojů, jelikož je zaměřen na maximální objem rozpočtu bez ohledu na potřebnost a žádanost služeb. Druhé pojetí chápe veřejný rozpočet jako nástroj cíleného financování předem zvolených potřeb v oblasti veřejných statků a preferencí občanů v závislosti na ochotě platit daně a poplatky na spotřebu veřejných statků. Toto pojetí je také označováno jako řízený výdajový rozpočet. U tohoto typu bývá roční rozpočet úzce provázán s dalším odhadovaným rozpočtovým výhledem.[14]

Funkce veřejných rozpočtů, se stejně jako u daňové soustavy, dělí na alokační, redistribuční a stabilizační. Alokační funkce byla v souvislosti s veřejnými rozpočty významně decentralizována. Z toho vyplývá, že si tuto problematiku zajišťují územní

samosprávy samostatně na základě zákonné úpravy. Redistribuční funkce je v oblasti daní a transferů stále především záležitostí státního rozpočtu. Taktéž stabilizační funkce se využívá především na úrovni státního rozpočtu. Funkce jsou vzájemně provázané, proto je na ně nutno nahlížet jako na celek.[14]

2.1 Rozpočtová soustava ČR

Každá úspěšně fungující jednotka, představující stát nebo územní samosprávy, využívá k zabezpečení svých úkolů a činností veřejný rozpočet.[14] Strukturu veřejného rozpočtu sestavuje vláda a veřejná správa, přičemž složitost rozpočtové soustavy je dána složitostí veřejné správy. Pro efektivní fungování veřejného rozpočtu je využíváno tzv. daňového určení.[15] Základní rozdělení rozpočtové soustavy je na veřejné rozpočty a mimorozpočtové fondy. Mimorozpočtové fondy v této práci nejsou rozebírány, jelikož s podstatou práce nesouvisí. Veřejné rozpočty lze rozdělit na centralizované a decentralizované. Státní rozpočet, jako složka centralizovaných rozpočtů, je spravována Ministerstvem financí ČR. Rozpočty obcí a měst, resp. krajů, jsou spravovány právě příslušnými obcemi, městy a kraji.

2.1.1 Rozpočtové zásady a rozpočtový proces

Rozpočtové zásady a rozpočtový proces jsou nezbytnou součástí každé části veřejných rozpočtů. Tyto zásady musí být respektovány a proces dodržován.

Mezi uplatňované zásady veřejných rozpočtů se řadí zásadu každoročního sestavování a schvalování, zásadu reálnosti a pravdivosti, tj. zákaz zkreslování údajů v rozpočtu, zásadu úplnosti, jednotnosti a průhlednosti a zásadu dlouhodobé vyrovnanosti. Tato zásada je základem dlouhodobého zdravého hospodaření státu. Rozpočtový proces uplatňovaný v ČR má několik na sebe navazujících fází. Prvním krokem procesu je sestavení návrhu veřejného rozpočtu, následuje jeho projednávání a schvalování. Dalším krokem je jeho plnění, případně schvalování jeho úprav během období, pro nějž byl stanoven. Zpětnou vazbou je kontrola průběžná i následná, kterou v případě sestavení rozpočtu prování

Ministerstvo financí. Za plnění rozpočtu pak zodpovídá vždy orgán, který sestavoval jeho návrh.

Příjmy, které nejsou předmětem státního rozpočtu (dále jen SR), převádí jejich správce dle zákonného rozpočtového určení. Toto rozpočtové určení je upraveno zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým fondům, ve znění pozdějších předpisů.

Hodnotou, ze které je vypočítávána částka pro přerozdělování do jednotlivých municipalit, se rozumí celostátní hrubý výnos daně snížený o vrácené prostředky. Do tohoto výnosu není zahrnován příjem z výběru pokut a částka použitá na dosažení výběru daně. Základem pro výpočet přerozdělované částky pro kraje a obce je 100 % celostátního hrubého výnosu daně, kromě daně z příjmů fyzických osob, kde je základem 60 % celostátního hrubého výnosu a daně z příjmů právnických osob, u které je základ snížen o daň z příjmů právnických osob, kdy je poplatníkem kraj, popřípadě obec.

Rozpočtové určení daní, jak znázorňuje diagram v příloze F, určuje, jakým způsobem se rozděluje výše celkových vybraných daní v ČR. Příjmy z daní jsou nezbytným příjmem jednotlivých obcí, měst a krajů, které mají ze zákona nárok na určitou procentuelní část z celkové vybrané částky.

2.2 Státní rozpočet

Nejvýznamnější veřejný rozpočet je státní rozpočet, jelikož soustřeďuje největší část příjmů. Základním úkolem státního rozpočtu je plánování hospodaření státu jako celku. Ústředním orgánem, který zaštiťuje problematiku SR, je Ministerstvo financí ČR, přičemž o účet státního rozpočtu se stará Česká národní banka (ČNB).

Státní rozpočet lze charakterizovat jako peněžní fond rozpočtové soustavy, do jehož příjmů plyne významná část daňových výnosů. Bilance státu, tedy příjmy a výdaje, závazně stanovuje rozpočtová skladba. Důležitým pojmem je zde rozpočtové saldo, tzn., v jaké výši příjmy pokrývají výdaje. Státní rozpočet by měl být zároveň i jeho plánem. To, do jaké

míry bude splněn, závisí na kvalitě informací, které je Ministerstvo financí ČR schopno predikovat.

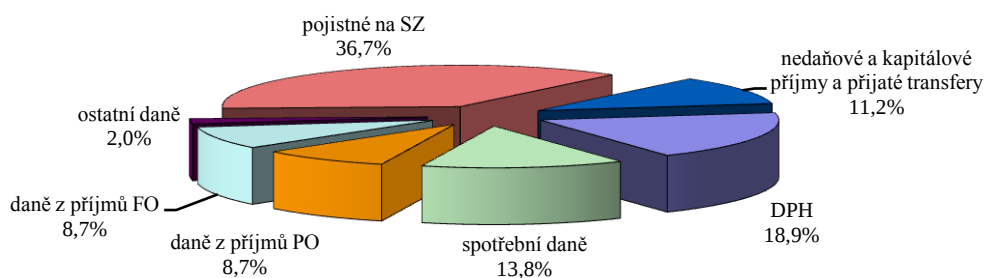
Státní rozpočet, resp. jeho příjmové a výdajové složky, ovlivňuje vývoj národní ekonomiky, především vývoj cyklický. Rozpočet může být přebytkový, vyrovnaný nebo deficitní, přičemž každý stav státního rozpočtu je využíván při jiném stavu ekonomiky. Pokud se ekonomika nachází v období expanze, je vhodné sestavovat rozpočet přebytkový. Tím je do ekonomiky uvolňováno méně prostředků a na základě snižování agregátní poptávky a následně i nabídky dochází ke zpomalování růstu ekonomiky, ale nikoli k růstu inflace. Naopak v období recese je vhodnější sestavit rozpočet deficitní, který ovlivňuje jak příjmovou tak i výdajovou stránku pomocí snižování daní nebo zvyšování výdajů. Tyto aspekty vyvolají zvýšení prostředků v ekonomice a růst poptávky, následně i nabídky. Tím se uvede ekonomika opět do pohybu. Z dlouhodobého hlediska je vhodné hospodařit s vyrovnanou rozpočtovou bilancí. [19]

2.2.1 Příjmy státního rozpočtu

Na příjmy státního rozpočtu lze nahlížet ze dvou stran. Příjmy, které jsou nenávratné a ty, které jsou návratné. Každá z těchto složek obsahuje několik pododdílů.

Nenávratné příjmy státního rozpočtu se dělí na daňové a nedaňové. Jak již z názvu vyplývá, daňové příjmy pocházejí z daní vybraných. Nedaňové potom mohou být pravidelné i nepravidelné, běžné a kapitálové. Mezi běžné nedaňové příjmy patří příjmy z pronájmů státního majetku nebo přijaté sankční platby apod. Příjmy z finančního investování nebo příjmy z privatizačních fondů jsou příjmy kapitálovými.

Návratné příjmy je možné získat z emise státních dluhopisů tak, jak tomu bylo např. na podzim roku 2011. Tyto dluhopisy mohou mít charakter krátkodobý, střednědobý i dlouhodobý. Dalším návratným příjmem mohou být bankovní úvěry, avšak ve většině vyspělých zemí je tato metoda zakázána. Obrázek uvedený pod textem zobrazuje grafické znázornění dílčích příjmů státního rozpočtu za 3. čtvrtletí roku 2011.

Zdroj: vlastní zpracování; http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/PPSR-CR_2011-Q1-3_pdf.pdf

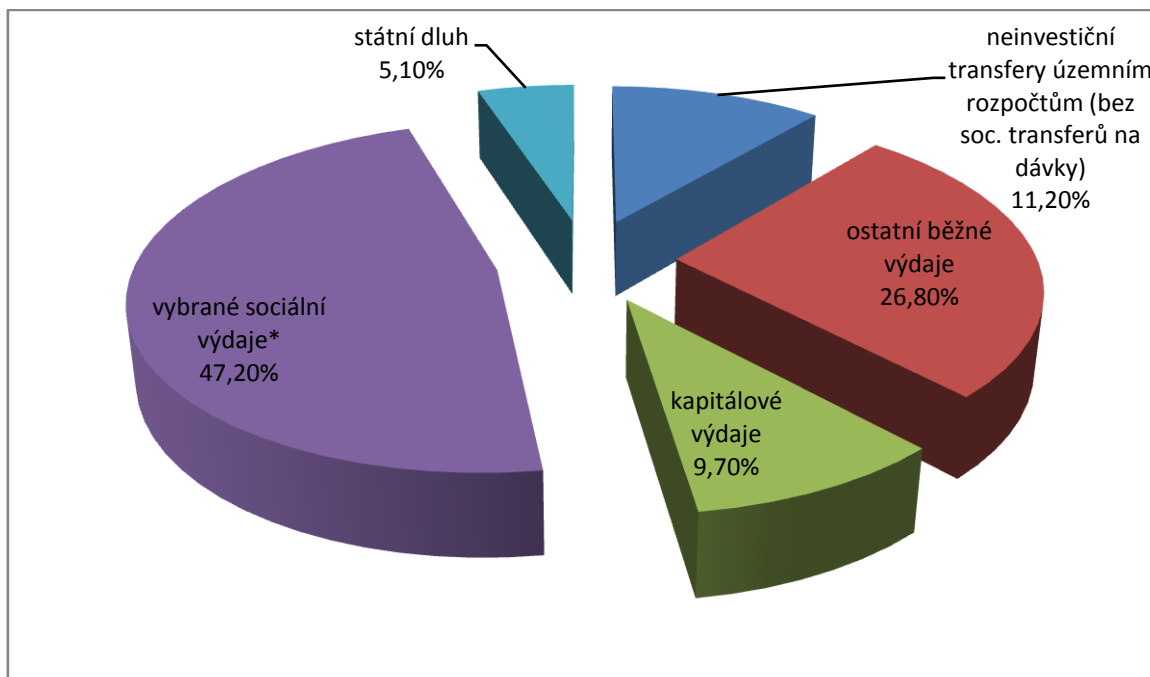
Obr. 4 Rozložení příjmů SR za 3. čtvrtletí 2011

Tyto údaje byly získány z informačního portálu Ministerstva financí ČR. Největší podíl na příjmech SR zaujímá pojistné na SZ, které tvoří necelých 37 %, což je více než jedna třetina všech vybraných příjmů. Druhou třetinu příjmů tvoří příjmy z daní nepřímých a poslední třetinu tvoří přímé daně společně s nedaňovými příjmy a kapitálovými příjmy.

2.2.2 Výdaje státního rozpočtu

Výdaje státu jsou ovlivňovány jeho hospodářskou politikou. Každým rokem se vedou nemalé diskuse o tom, jaké množství financí bude rozděleno a do jakých sfér. Výše výdajů se vždy odvíjí od plánované výše příjmů státního rozpočtu. Výdaje je možné rozdělit na několik složek z několika hledisek.

Mandatorní výdaje jsou zákonem stanovené a musí být tedy vydány. Vláda samotná na jejich výši nemůže nic měnit. Tyto výdaje mají na státním rozpočtu veliký podíl, avšak převládá tendence k jejich snižování. Jedná se především o sociální transfery, do kterých patří výplaty penzí, dávky důchodového pojištění, státní sociální podpora, dávky v nezaměstnanosti atd. Podíl mandatorních výdajů na státním rozpočtu činí necelých 60 % státního rozpočtu. Ostatní výdaje, které jsou ze státního rozpočtu vynakládány, směřují především na obnovu a rozvoj infrastruktury, rozvoj školství, podporu výzkumu a vývoje, atd. Následující obrázek znázorňuje rozložení výdajů státního rozpočtu za 3. čtvrtletí roku 2011.

Zdroj: vlastní zpracování; http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/PPSR-CR_2011-Q1-3_pdf.pdf

Obr. 5 Rozložení výdajů SR za 3. čtvrtletí 2011

Mezi vybrané sociální výdaje, které tvoří necelou polovinu celkových výdajů státního rozpočtu, se řadí sociální dávky, sociální transfery na dávky územním rozpočtům, výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením, atd. Dalšími výdaji jsou výdaje kapitálové, které tvoří téměř desetinu celkových výdajů a jsou vynakládány převážně na investiční činnost, jako je nákup dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, nákup akcií, investiční dotace obcím a krajům apod. Do běžných výdajů jsou zahrnovány výdaje na platy, neinvestiční nákupy a transfery podnikatelským subjektům. Výdaje na státní dluh představují splácení státního dluhu a jeho úroků.

2.2.3 Vývoj bilance státního rozpočtu

Bilanci státního rozpočtu lze chápat rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji státu v daném roce. Vývoj příjmové i výdajové stránky téměř proporcionálně roste. Následující tabulka znázorňuje vývoj příjmů a výdajů časovém horizontu deseti let.

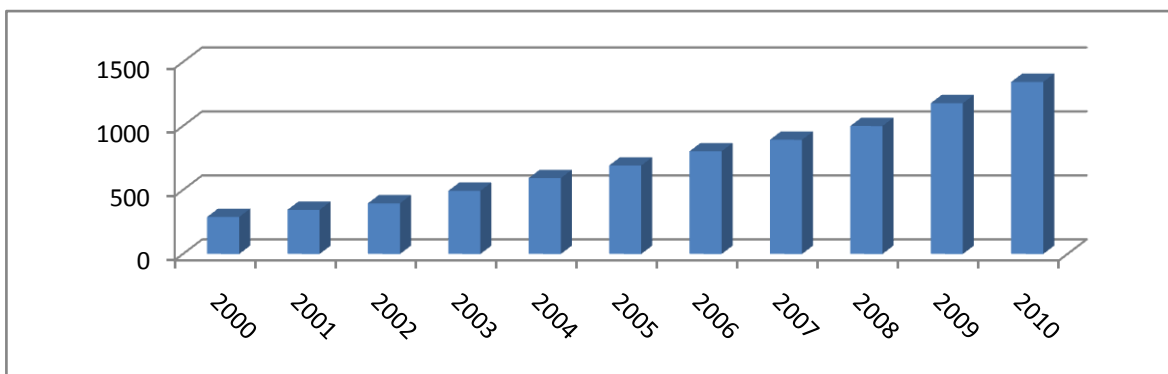
Tab. 2 Vývoj bilance státního rozpočtu v mld. Kč

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy	586,21	626,22	705,04	699,67	769,21	866,46	923,32	1025,9	1064,6	974,8	1000,38
Výdaje	632,27	693,92	750,76	808,72	862,89	922,9	1020,6	1092,3	1083,9	1167,00	1 156,79
Balance	-46,06	-67,7	-45,72	109,05	-93,68	-56,44	-97,28	-66,4	-19,3	-192,2	-156,41

Zdroj: vlastní zpracování; <http://www.finance.cz/ekonomika/statni-rozpocet/prijmy-a-vydaje/>

Vlivem rostoucí ekonomiky se v období od roku 2000 do roku 2008 zvyšovaly celkové příjmy státního rozpočtu. V období hospodářské expanze byl nárůst příjmů rychlejší než v období stagnace případně recese, kdy se naopak celkové příjmy státního rozpočtu snižovaly. Nárůst výdajové složky státního rozpočtu meziročně taktéž narůstá a z pravidla rychlejším tempem, než je tomu u příjmů. Z údajů uvedených v tabulce je možné vysledovat trend nárůstu příjmů a výdajů SR v letech 2000 - 2010. Např. v letech 1993 - 1995 hospodařila ČR s přebytkovým rozpočtem, naopak v dalších letech už byl rozpočet vždy deficitní. Výše státního dluhu tak každý rok narůstá v řádu desítek miliard korun. V posledních 3 letech deficit překračoval výši 150 mld. korun.

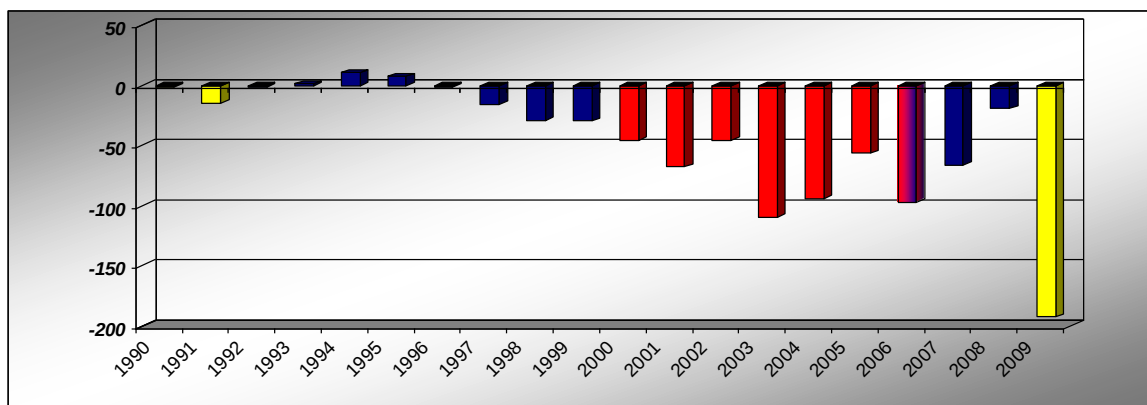
Výše státního dluhu stále roste, v posledních letech však rapidněji než dříve. Příčiny lze spatřovat ve zpomalující se ekonomice. Od roku 2009 se ekonomický růst takřka zastavil a státní příjmy jsou konstantní až mírně klesající. Oproti tomu státní výdaje stále rostou, jak naznačuje následující obrázek.

Zdroj: vlastní zpracování, www.mfcr.cz

Obr. 6 Meziroční výše státního dluhu

Meziroční výše státního dluhu souvisí s vládnoucím politickým uskupením. Oproti příjmům lze státní výdaje redukovat a lze stanovit jejich průměrnou výši. Obrázek pod textem poukazuje na hospodaření státu v závislosti na vedení státu jednotlivými politickými stranami.

Zdroj: vlastní zpracování; www.mfcr.cz

Obr. 7 Výše ročního státního dluhu v závislosti na politickém vedení

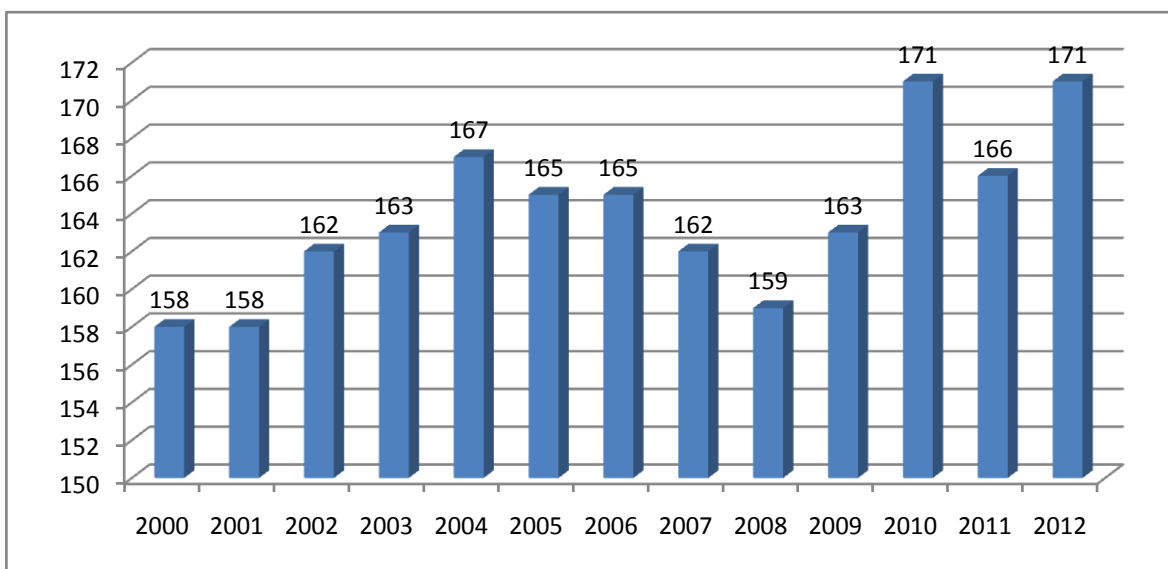
Modrou barvou jsou vyznačeny roky, kdy sestavovala státní rozpočet Občanská demokratická strana (ODS), červeně Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) a žlutě je vyznačena situace, kdy ČR byla pod vedením úřednické vlády.

2.3 Výše daňového zatížení obyvatel ČR

Stanovení optimální daňové zátěže je ekonomickou otázkou, která nemá jasné odpovědi a každý na ni může mít svůj osobní názor. Představitelé státu se snaží o maximalizaci daňových příjmů, ať už se jedná o politické vedení levice nebo pravice, přičemž se odlišují nástroji, jakými tohoto cíle dosahují.

Pro měření daňové zátěže se využívá tzv. daňová kvóta, nejčastěji pak tzv. složená daňová kvóta, která vyjadřuje podíl daňového zatížení na HDP, včetně sociálního a zdravotního pojištění. Souhrnná daňová kvóta ČR fluktuuje kolem 38 %, což je mírně nad průměrem OECD, avšak mírně pod průměrem celé EU. V ČR se daňová kvóta plíživým tempem stále zvyšuje. V posledních 5 letech činí její nárůst okolo 5 %

Výše daňového zatížení je úzce provázána s pojmem „den daňové svobody“. Na den daňové svobody lze nahlížet jako na časový mezník roku, který pomyslně rozdělí rok na dvě období. V prvním období se všechny příjmy odvádí do státního rozpočtu a příjmy druhého období případnou poplatníkům. Obrázek níže znázorňuje počet dní v roce, po které by se všechny příjmy odváděly státu.

Zdroj: vlastní zpracování; <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-cr/den-danove-svobody/>

Obr. 8 Den daňové svobody

Pro ilustraci změn byl vybrán delší časový horizont. Výpočet dne daňové svobody se v jednotlivých zemích odlišuje. ČR se při výpočtu řídí stejným postupem jako větší země Evropy, tedy postupem dle OECD. Pro rok 2012 je den daňové svobody stanoven k datu 19. 6. 2012, tj. o pět dní později, než tomu bylo v roce 2011.

2.4 Daňové legislativní změny

Daňové legislativní změny jsou prováděny často a ve velkém rozsahu. Některé pouze upřesňují či opravují výklad zákona, některé však mají na legislativu a následné inkaso veřejných rozpočtů významný dopad. Hlavní koncepce změn legislativy lze rozdělit dle plánovaných reforem veřejných financí, které proběhly v časových úsecích 2003 - 2006, 2007 - 2009 a 2010 - 2013.

Na základě usnesení vlády č. 624/2003 z června 2003 byla uložena realizace reformy veřejných financí, která měla mít za následek jejich postupné ozdravování. Výsledky realizaci jednotlivých reformních bodů lze nalézt v usnesení vlády č. 928/2004 a č. 819/2005.

Cílem první fáze reformy veřejných financí bylo snížení deficitu veřejných financí a podpora hospodářského růstu země. Prvořadým cílem bylo snižování deficitu z důvodu rychlé akcelerace nárůstu státního dluhu a dalším důvodem reformy byl stále se zvětšující podíl výdajů na příjmech způsobený špatnou daňovou politikou a vysokým podílem mandatorních výdajů. Hospodářská politika přestávala být udržitelnou i přes výrazné jednorázové nedaňové příjmy z privatizace státního majetku. V roce 2003 tvořil podíl mandatorních a quasi mandatorních výdajů přes 80 % z celkových výdajů státu. [20]

Samotné převýšení výdajů nad příjmy by nemuselo být důvodem k reformám. I v období ekonomického růstu může být přiměřený deficit veřejných financí užitečný. To však za předpokladu, že tyto vynaložené výdaje budou využity tak, aby zajistily v budoucnu určité zhodnocení. Do těchto výdajů se řadí např. výdaje na vzdělání nebo rozvoj infrastruktury. Dalším důvodem provedení reformy byl i vstup ČR do EU, jelikož ČR musela vstupem do EU splňovat určité vstupní podmínky, a k jejich dosažení bylo nezbytné podniknout některé legislativní změny. [21]

Reforma veřejných financí v letech 2003 až 2006 a s ní spojené legislativní procesy byly vnímány spíše preventivně. Tyto legislativní změny měly zabránit dalšímu prohlubování deficitu veřejných financí a také podpořit hospodářský růst země.

Vývoj veřejných financí s sebou přináší určitá rizika, která nesmí být opomíjena a musí na ně být brán zřetel. V období 2003 - 2006 sice byly výsledky hospodaření veřejných financí uspokojující, nicméně velký vliv na ně měla expanzivní fáze hospodářského cyklu. Změny, které byly v oblasti veřejných financí uskutečněny, měly převážně nižší nebo odlišný dopad než bylo původně zamýšleno.

Ozdravením veřejných financí v letech 2007 - 2009 byl zákon č. 261/2007., o stabilizaci veřejných rozpočtů, který nabyl účinnosti 1. 1. 2008. Tento zákon pojednává o podpoře

hospodářského růstu a optimalizaci inkasa státního rozpočtu. Zákon provádí změny, které se dotýkají většiny sociálních aspektů, a to úpravou zdravotního a sociálního pojištění, systému nemocenského pojištění, životního minima a především státní sociální podpory a zavedením tzv. ekologických daní.[22] Opatření přijatá v období 2007 až 2009 a jejich důsledky se značně lišily od plánů, ze kterých se vycházelo. Majoritní podíl na této vzniklé situaci měl nástup finanční ekonomické krize, která se dotkla takřka všech ekonomik světa. Největší ekonomický propad a s tím i propad příjmů veřejných rozpočtů byl zaznamenán v roce 2009.

Zásadním rokem pro veřejné rozpočty resp. finance byl rok 2010. Rozpočtovou krizi současná vláda neustála a byla odvolána. Stabilizací ekonomiky a veřejných rozpočtů byla nově pověřena tzv. úřednická vláda. Za její existence vznikl zákon č. 362/2009 Sb., který výrazně pozměnil některé zákony v souvislosti se zvýšením daňových příjmů za rok 2010. Státní rozpočet byl schválen zákonem č. 487/2009 Sb., s cílem udržet vládní deficit na úrovni 5,3 % HDP. Hlavním nástrojem na udržení tohoto deficitu nebyly výrazné škrtů v rozpočtu, ale nárůst daňových příjmů, a to zejména u daní nepřímých. I následující rok byl stále provázen slabou hospodářskou politikou a snahou o zmírňování stále narůstajícího schodku veřejných financí. Oproti roku 2010 byla však zvolena jiná cesta - zdroje příjmů nebyly hledány pouze na příjmové stránce, naopak se hledaly mezery na straně výdajové.[23]

2.4.1 Legislativní změny přímých daní

Přímé daně jsou pro stát nezbytným příjmem. Přímé daně jsou označením pro zdanění příjmů nebo majetku státem, který je vybírá přímo od poplatníků daně na základě písemného daňového přiznání poplatníka příslušnému finančnímu úřadu. V jednotlivých sledovaných obdobích jsou analyzovány významné legislativní změny, které následně měly vliv na inkaso veřejných rozpočtů.

Daň z příjmů fyzických osob upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. V období 2003 - 2006 bylo provedeno 34 novelizací tohoto zákona, z nichž některé ovlivnily inkaso veřejných příjmů více a některé méně. Význam novelizací

nespočívá v maximalizaci inkasa veřejných rozpočtů, avšak v nastavení daňové zátěže tak, aby inkaso z těchto daní bylo dlouhodobě vyrovnané a nenastávaly velké distorze.

Tento zákon je jeden z nejvíce a nejčastěji se měnících. Hlavní legislativní změny v letech 2003 - 2006 měly výrazný dopad na státní rozpočet. Např. společné zdanění manželů upravené §13a bylo poprvé využito za zdaňovací období v roce 2005. Toto zdanění dávalo manželům možnost výběru, zda zdanit své příjmy individuálně nebo právě pomocí společného zdanění. Tuto novelu využilo kolem 350 tisíc párů a byla považována za jednu z největších daňových optimalizací v historii českého daňového systému. Stát prostřednictvím této optimalizace vrátil na přeplatcích kolem 5 mld. korun. Dalším citelným zásahem pro státní rozpočet bylo vytvoření daňového zvýhodnění na nezaopatřené dítě. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě bylo podle §35c stanoveno na 6 tis. Kč a bylo uplatnitelné jako nezdaniitelná část základu daně.[26] Rok 2006 byl významný na změny v daňových pásmech pro výpočet daně z příjmů FO a dále v nahrazení nezdaniitelných částí základu daně slevami na dani. Po nadměrném zatížení státního rozpočtu u společného zdanění manželů byly provedeny změny i v této oblasti.

Hlavních změn v období od roku 2008, které měly dopad na inkaso veřejných rozpočtů, bylo hned několik. Změnou, která se dotýkala všech zaměstnanců i zaměstnavatelů, bylo kompletní přepracování sazeb a výpočtu u daně z příjmů fyzických osob, dále jen DPFO. Zavedení jednotné sazby ve výši 15 % vyvolalo po dlouhé době progresivního zdanění velkou odezvu. Novela se netýkala pouze sjednocení sazeb, dále byla vytvořena tzv. superhrubá mzda, která je z nadnárodního hlediska ojedinělá. Mezi další změny, které ovlivnily vývoj inkasa veřejných rozpočtů, patří úprava oblasti uznatelnosti daňových nákladů, změny v oblasti slev na dani nebo změny ve způsobu odepisování majetku.

Výpočet a sazba daně u DPFO zůstala od roku 2009 až do současnosti nezměněna. Procházela pouze drobnějšími úpravami jako např. změna v procentuelní výši u daňových paušálů, změna velikosti některých uplatnitelných slev na dani atd.

Daň z příjmů právnických osob je upravena stejným zákonem jako DPFO; z důvodu značné složitosti zákona se usiluje o jeho zjednodušení. Inkaso veřejných rozpočtů totiž ovlivňují v nemalé míře i legislativní změny u daně z příjmů právnických osob, dále jen

DPPO. Změny, které v posledních letech byly uplatněny, měly mít za následek zvýšení konkurenceschopnosti českých firem. Nejvýznamnější změnou v této daňové oblasti je jistě trend snižování sazby daně. Od roku 1993 se sazba daně u DPPO snížila více jak dvojnásobně, kdy např. v období od roku 2003 až do současnosti byl zaznamenán pokles sazby daně o 11 %, a to z 31 % na 20 %. Od roku 2008 s novelou zákona č. 261/2007 Sb. proběhla řada změn u DPPO na základě úpravy ostatních zákonů. Toto období provázelo opětovné snižování sazby daně, na druhou stranu doprovázené rozšířením rozpětí základu daně. Vývoj sazeb u DPPO od roku 2003 znázorňuje následující tabulka.

Tab.3 Vývoj sazby DPPO 2003-2011

Rok	Sazba daně
2003	31%
2004	28%
2005	26%
2006	24%
2007	24%
2008	21%
2009	20%
2010	19%
2011	19%

Zdroj: vlastní zpracován; zákon č. 586/1992., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob dokládá trend snižování daňového zatížení u daní přímých. Pro rok 2011 byla sazba 19 %, což je pokles o 12 % k roku 2003. Další výraznější poklesy sazeb daně u DPPO se neočekávají.

Příjmy z **daní majetkových** jsou z hlediska veřejných rozpočtů stabilním příjmem. Legislativní změny prováděné u těchto daní mají spíše charakter upřesňování některých oddílů. Velká část daní plynoucích z majetkových daní je směřována do municipálních rozpočtů, pro něž jsou naprosto nezbytné a tvoří základní pilíř příjmů.

Daň z nemovitosti byla v období 2003 - 2006 ovlivněna např. zavedením ekologických smluv vůči nabyvatelům privatizovaného majetku ve znění zákona č.179/2005. Jednalo se o financování ekologických škod zapříčiněných minulým režimem. Tyto náhrady nebyly financovány ze státního rozpočtu, nýbrž z příjmů z privatizačního prodeje. Zákon č.

261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů nově upravuje i jednotlivé možnosti osvobození od daně z vybraných typů pozemků jako orná půda, vinice, chmelnice, ovocné sady, trvalé travní porosty atd. Významnou změnou, která pomohla zvýšit příjem municipalit, bylo zavedení místních koeficientů. [24]

Největšími změnami u daně dědické, darovací a daně z převodu nemovitosti bylo snížení sazby daně z převodu nemovitosti, a to k 1. 1. 2004 z 5 % na 3 %. Největší změnou, která měla vliv na inkaso veřejných rozpočtů, byla úprava osvobození od daně dědické a darovací u I. a II. skupiny poplatníků.

Legislativa u silniční daně se během let 2003 - 2006 příliš neměnila. Nejvýraznější změnou byla změna emisních limitů, kdy z důvodu plnění těchto limitů došlo ke snížení sazby daně. Od roku 2007 je na dosahování vyšších daňových příjmů z této daně kladen stále větší důraz. Základními změnovými nástroji v oblasti silniční daně byla změna sazby daně dle §6 a změna obsahu pojmu „vozidlo“. Pod pojem vozidlo se nyní řadí širší škála druhů vozidel, které dani podléhají.[25]

2.4.2 Legislativní změny nepřímých daní

Inkaso *daně z přidané hodnoty* je nezbytnou součástí veřejných rozpočtů. Princip daně, jak již název uvádí, spočívá v odvedení daně z rozdílu mezi cenou na vstupu a na výstupu, tedy z toho, o kolik se cena zboží navýší. Zákon o dani z přidané hodnoty je od 1. května 2004 nově upraven zákonem č. 253/2004 Sb., který byl do té doby upraven zákonem č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Základní sazba daně z přidané hodnoty byla před novelou zákona z roku 2004 stanovena na výši 22 % a snížená sazba na 5 %. K 1. 5. 2004 byla základní sazba snížena o 3 procentní body, tedy na 19 % a snížená sazba byla zachována v původní výši. V tomto období došlo nejenom ke změnám sazeb obecně, ale i k překvalifikování některých služeb mezi základní a sníženou sazbou. Nejvýznamnějšími změnami roku 2005 bylo např. uvalení sazby na vstupné na koncerty, sportovní utkání, filmová a divadelní představení nebo bytové potřeby. Poté v roce 2006 byly přesunuty ze základní sazby do snížené

některé služby jako např. provoz saunových a parních zařízení, posiloven, nebo rozšíření reklamní činnosti.[27] K 1. 5. 2004 se Česká republika stala členem EU. Tento fakt je zásadní pro konečné porovnání inkasa veřejných rozpočtů u DPH z důvodu změn pravidel pro vybírání DPH nejen u členských států, ale i u třetích zemí. V období od roku 2007 se u DPH měnily především sazby daně a od roku 2009 proběhlo poměrně významné třídění služeb mezi jednotlivými sazbami. Pro rok 2012 jsou sazby daně stanoveny na úrovni 20 % u základní sazby a 14 % u sazby snížené.

Spotřební daně, jako druhá složka nepřímých daní, jsou od roku 2003 upraveny zákonem č. 353/2003. Zákon ustanovuje daň z minerálních olejů, lihu, piva, vína a meziproductů, z tabákových výrobků. Jejich správou jsou pověřeny celní úřady. Legislativní změny v letech 2003 - 2006 nebyly zaměřeny na předmět daně, nýbrž na úpravu jeho dílčích částí. Největší význam na inkaso veřejných rozpočtů však měly změny sazeb spotřební daně, které prošly rozsáhlým vývojem. [28] V průběhu všech fází reformu veřejných financí se zejména měnily, resp. rostly, sazby daně u alkoholu a tabákových výrobků.

2.5 Zhodnocení přijatých opatření na inkaso veřejných rozpočtů

Dle každoročních zpráv a výsledků hospodaření státního rozpočtu vydávaných Ministerstvem financí lze analyzovat, zdali prostřednictvím daňových legislativních změn došlo k nárůstu inkasa veřejných rozpočtů či nikoli. Následující tabulka vyjadřuje každoroční plánované a skutečné daňové příjmy, dále příjmy z pojistného na sociální zabezpečení (dále jen SZ).

Tab. 4 Plánované a skutečné příjmy SR

rok		Plánované příjmy (mld. Kč)		Skutečné příjmy (mld. Kč)	Rozdíl (mld. Kč)
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách		
2003	Daňové příjmy	385,3	385,3	395,95	10,65
	Pojistné na SZ	275,53	275,53	272,37	-3,16
2004	Daňové příjmy	422,08	422,08	424,64	2,56
	Pojistné na SZ	292,32	292,32	293,3	0,98
2005	Daňové příjmy	461,3	441,4	460,4	19
	Pojistné na SZ	314,77	314,77	311,18	-3,59
2006	Daňové příjmy	473,25	473,25	469,19	-4,06
	Pojistné na SZ	336,32	336,32	333,7	-2,62
2007	Daňové příjmy	516,9	516,9	533,51	16,61
	Pojistné na SZ	354,95	354,95	367,14	12,19
2008	Daňové příjmy	551,3	551,3	544,39	-6,91
	Pojistné na SZ	387,05	387,05	385,5	-1,55
2009	Daňové příjmy	595,52	595,52	485,32	-110,2
	Pojistné na SZ	396,68	396,68	347,86	-48,82
2010	Daňové příjmy	534,74	534,74	508,02	-26,72
	Pojistné na SZ	367,13	367,13	355,84	-11,29

Zdroj: vlastní zpracování; výsledky státního hospodaření ČR za rok 2003-2010

Rok 2003, jako počátek reforem veřejných financí, přinesl daňový příjem do SR ve výši 395,95 mld. Kč, tj. přibližně o 10,5 mld. Kč více než byl schválený rozpočet. Vyšší příjem byl získán především z daní nepřímých, a to konkrétně z daní spotřebních, ze kterých bylo vybráno téměř o 8 % více, což představovalo sumu 5,3 mld. Kč. DPH zajistila oproti předpokladu zvýšení příjmu o 4,5 mld. Kč. Daň z příjmů přinesla do SR taktéž vyšší příjem, než se očekávalo, a to o 500 mil. Kč. [29]

Daňové příjmy následujícího roku, tedy roku 2004, měly být dle dosavadního vývoje ekonomické situace ČR o více než 25 mld. Kč vyšší. Výsledná dynamika ekonomiky byla srovnatelná s rokem 2003, a tím tedy i skutečné příjmy překonaly schválený rozpočet o 2,56 mld. K. Celková výše příjmů za rok 2004 tedy činila 424,64 mld. Kč. Takto razantní nárůst byl způsoben především vyššími meziročními příjmy takřka ze všech daní. Očekávání příjmů za rok 2004 opět předčil příjem z DPH, kde bylo vybráno o 7 mld. Kč více a také DPPO, na které se vybralo o téměř 1 mld. Kč více oproti předpokladu. Srovnání výsledků roku 2004 k roku 2003 vypovídá o růstu příjmů z DPH a spotřebních daní, a to ve

výši 25 mld. Kč. Naproti tomu výrazný propad příjmu byl zaznamenán u cel, kdy z důvodu vstupu ČR do EU přišla ČR o příjem z cel za rok 2004 ve výši cca 5,5 mld. Kč.

Zvyšující se daňové příjmy v letech 2003 a 2004 jsou výsledkem uskutečněných legislativních změn některých zákonů, a to zejména zákonem o dani z přidané hodnoty, zákonem o správě daní a poplatků (č. 368/1992 Sb., č.235/2004 Sb.), novým zákonem o spotřebních daních (č.353/2003 Sb.), zákonem o daních z příjmů (č.438/2003 Sb.) a zákonem o majetkových daních (420/2003 Sb.) [30]

Rok 2005 byl z pohledu inkasa do veřejných rozpočtů významným. Největší změnou, která se udála, bylo zavedení **nového zákona o rozpočtovém určení daní č. 1/2005**. Ve schvalovaném rozpočtu z konce roku 2004 tato změna však zahrnuta nebyla. Novela zákona obsahovala zvýšení příjmů do municipalit, a to krajům z 3,1 % na 8,92 %, dále snížení příjmů pro Státní fond dopravní infrastruktury z výnosů spotřebních daní z minerálních olejů z 20 na 9,1 %. Z těchto důvodů byl rozpočet korigován a celkové rozpočtové příjmy byly sníženy cca o 20 mld. Kč.

Celostátní inkaso z daňových příjmů bylo oproti roku 2004 očekáváno cca o 40 mld. Kč vyšší. Největší nárůst příjmů se očekával v oblasti nepřímých daní, a to u DPH a spotřebních daní, dále u daně z příjmů právnických osob. I přes zohlednění zákona o rozpočtovém určení daní, a tím snížení očekávaných příjmů o 20 mld. Kč, nakonec k navýšení daňových příjmů o 40 mld. Kč v roce 2005 skutečně došlo.

Poslední rok první fáze ozdravování veřejných financí (2003 - 2006), tedy rok 2006, přinesl do SR daňové příjmy ve výši 469,2 mld. Kč, což bylo přibližně o 4 mld. Kč méně, než se očekávalo dle schváleného rozpočtu, avšak téměř o 9 mld. Kč více než v roce 2005. Oproti tomu byl v roce 2006 překročen příjem z nepřímých daní oproti schválenému rozpočtu cca o 16 mld. Kč. Tyto příjmy pak pokryly nižší příjem z DPPO a DPFO, kde činil příjem o 8 mld. Kč méně a nenastala tak situace ještě většího propadu příjmů oproti schválenému rozpočtu. Dynamika meziročních příjmů se snížila z 15 % na 6 %.

Při ozdravování veřejných financí v letech 2007 – 2009 bylo nezbytné podniknout velké množství opatření, která měla zmírňovat stále rostoucí deficit státního rozpočtu a opatření,

která bylo nezbytné provést z důvodu harmonizace předpisů v rámci EU. Především se však jednalo o oblast nepřímých daní, specificky potom o DPH.

Rok 2007 přinesl daňové příjmy ve výši 553 mld. Kč. Tato hodnota je oproti plánovanému rozpočtu o 16 mld. Kč vyšší s meziročním nárůstem o 64 mld. Kč. Největší podíl na takto výrazném meziročním navýšení měla DPPO ve výši 20 mld. Kč a navýšení skutečného příjmu ze spotřebních daní o 19 mld. Kč oproti schvalovanému rozpočtu. Meziročně také vzrostly příjmy u DPH a DPFO, u obou cca o 10 mld. Kč. [33]

Posledním rokem rostoucí dynamiky příjmů SR byl rok 2008, kdy daňové příjmy tvořily 544 mld. Kč, což bylo oproti schválenému rozpočtu o 7 mld. Kč méně, avšak meziročně o 11 mld. Kč více. Na meziročním růstu se především podílelo inkaso z DPH a DPPO, které bylo dohromady o 23 mld. Kč vyšší. Meziročně však klesl příjem z DPFO, a to poměrně výrazně ve výši 7 mld. Kč.

V roce 2009, kdy se hospodářská krize projevila v plné síle, pocítily veřejné rozpočty rapidní propad. Rozpočet schvalovaný koncem roku 2008 byl stále koncipován v rámci rostoucí hospodářské politiky a v roce 2009 předpokládal dosažení příjmů o 40 mld. Kč vyšší než za rok 2008. Realita však byla již v průběhu roku zcela odlišná - už čtvrtletní zprávy ukazovaly výši daňových příjmů výrazně nižší, než bylo obvyklé v minulých letech. Celkově pak za rok 2009 stát obdržel na daních o 110 mld. Kč méně, než byl schválený rozpočet. Ani jedna složka daňových příjmů nedosáhla na výši své schválené hodnoty. Největší meziroční propad byl zaznamenán u DPPO, a to ve výši téměř 44 mld. Kč a DPFO ve výši 10 mld. Kč. Na pojistném SZ se meziročně vybralo o 38 mld. Kč méně než v roce předchozím. [34], [35]

Rok 2010 byl na tvorbu a schvalování SR náročný. Predikce vývoje ekonomiky byla jen těžko odhadnutelná. Hovořilo se stále o hospodářské recesi, některé prognózy hovořily o nulovém ekonomickém růstu. Rozpočet schválený na rok 2010 byl stanoven na 535 mld. Kč, což představuje výši daňových příjmů zhruba na úrovni roku 2007. Skutečné příjmy však byly ještě o 27 mld. Kč nižší. Největší meziroční nárůst byl v roce 2010 zaznamenán u DPH, a to ve výši 11 mld. Kč. [36].

Pro rok 2011 stanovoval schválený rozpočet daňové příjmy ve výši 543 mld. Kč. Za první pololetí tohoto roku dosáhly příjmy 48 % plánované výše, tedy daňové příjmy činily 262,7 mld. Kč. I přes pololetní negativní údaje se počítá s celkovým meziročním nárůstem o 7 %. Celkové statistiky za rok 2011, včetně daňových příjmů nebyly Ministerstvem financí ČR doposud uveřejněny.

3 Vývoj daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v ČR

Osobní důchodová daň zastává v moderní době důležitou funkci. Inkaso z daně z příjmů fyzických osob výrazně ovlivňuje veřejné rozpočty, vývoj a změny této daně ovlivňují disponibilní příjmy obyvatel a je využívána politickými stranami k politickému boji o voliče, jelikož stanovení výše této daně rozhodování voliče značně ovlivňuje. Na tvorbu a výpočet této daně jsou kladeny vysoké nároky a její výpočet je tak velice složitý. Daň z příjmů fyzických osob by měla být nastavena tak, aby byla pro společnost přijatelná, měla by zohledňovat sociální postavení jednotlivých poplatníků a ve správném poměru vybírat daň z různých úrovní příjmů. Nástroji, kterými lze tohoto dosáhnout, jsou sazby daně, daňové odpočty a slevy na dani. Daň z příjmů fyzických osob je v ČR označením pro osobní důchodovou daň. Tuto daň upravuje zákon č. 586/1992 Sb., a byl zaveden daňovou reformou k 1. 1. 1993.

Poplatníci daně z příjmů jsou upraveni v §2. Poplatníky lze rozdělit do dvou základních skupin, a to na daňové rezidenty a nerezidenty. Daňový rezident je poplatník s trvalým bydlištěm na území ČR nebo se zde obvykle zdržuje, tj. pobývá na území republiky alespoň 183 dní ročně. Tito poplatníci mají daňovou povinnost ze všech příjmů plynoucích ze zdrojů získaných v ČR, ale také z příjmů plynoucích ze zahraničí. Druhý případ je daňový nerezident. Mezi tyto poplatníky se řadí osoby, které nesplní podmínky rezidenta ČR. Jejich daňová povinnost je omezená, tj. dani podléhají pouze příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR. Tyto příjmy bývají z velké části vybírány srážkovou daní přímo u zdroje. V závislosti na místě výkonu práce existují smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Tyto dvoustranné mezinárodní dohody, jejichž obsahem je sjednání postupů výběru daní, brání právě dvojímu zdanění příjmů a majetků osob. Česká republika stále usiluje o podepisování smluv s dalšími státy. Seznam států, se kterými má ČR uzavřené smlouvy o dvojím zdanění a jejich náplně, lze nalézt např. na informačních portálech ministerstva financí.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob, upraveném §3 ZDP, je rozuměn příjem, který zvyšuje hodnotu majetku poplatníka a je dosažen za jedno zdaňovací období. Dle §3 se

příjmem rozumí peněžní a nepeněžní příjem dosažený i směnnou. Hodnota nepeněžních příjmů je velmi těžko odhadnutelná a řídí se zákonem o oceňování majetku. Daňově jsou nepeněžní příjmy těžko postihnutelné, z důvodu náročného prokazování těchto příjmů.

Dle zákona jsou předmětem daně příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (zaměstnání), dále příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (OSVČ), příjmy z kapitálového majetku, do kterého lze řadit např. podíly na zisku, výnosy z vkladních listů, úroky z poskytnutých úvěrů a půjček atd., dále příjmy z pronájmu a ostatní příjmy, které zahrnují příjmy z příležitostných činností, příjmy z převodu vlastní nemovitosti, bytu atd.

Příjmy, ze kterých není daň odváděna, jsou buď vyjmuty ze základu daně, nebo jsou od této daně osvobozené. Mezi hlavní příjmy, které jsou vyjmuty ze základu daně, jsou zahrnovány příjmy z dědictví (jsou upraveny vlastním zákonem), příjmy získané darováním (neplatí však pro dary, které byly získány v souvislosti s výkonem činnosti dle §6 a §7 ZDP), přijaté úvěry a půjčky s některými výjimkami, atd. Příjmy osvobozené od daně z příjmů jsou např. sociální příjmy (starobní, invalidní důchod), náhrady škod (vyplacené pojistné v souvislosti se škodou na majetku, kromě škody na majetku obchodním), vybrané příjmy z prodeje majetku, pokud u nich byla splněna minimální doba držby majetku, některé výhry a příjmy v souvislosti se státní politikou bydlení.

Základ daně a daňová ztráta je u DPFO chápána jako rozdíl hodnot mezi daňovými příjmy a daňovými výdaji. Pokud tyto příjmy převýší výdaje, lze hovořit o základu daně z příjmu. Příjmy i výdaje musí být vynaloženy prokazatelně ve zdaňovacím období, za které se považuje kalendářní rok. Pokud má poplatník více příjmů, tak se jako konečný základ daně bere součet dílčích základů daně. Pokud však nastane u vybraných příjmů situace, ve které výdaje převyšují příjmy, potom se jedná o daňovou ztrátu, o kterou je možné snížit úhrn všech výše uvedených základů daně. Daňová ztráta lze uplatnit až v období následujícím po období, kdy ztráta vznikla.

V další části práce bude podrobněji pracováno pouze s příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků dle §6. Tato oblast byla vybrána z důvodu její významnosti pro veřejné

rozpočty v porovnání s příjmy z daní z jiných pracovně-právních poměrů ostatních fyzických osob.

3.1 Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků

Poplatníkem této daně je zaměstnanec, fyzická osoba, která má příjmy ze závislé činnosti nebo z funkčních požitků. Zaměstnavatel je zde v roli plátce daně. V průběhu roku daň vypočítává a odvádí měsíční zálohy daně, případně provádí i konečné zúčtování daně za zdaňovací období. Předmětem této daně jsou příjmy ze současného nebo předcházejícího pracovněprávního poměru, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž je poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu povinen dbát příkazů plátce. Předmětem daně jsou také příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů s.r.o. a komanditistů, i když nejsou povinni při výkonu práce pro družstvo nebo společnost dbát příkazů plátce, a dále odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob. Výše uvedené příjmy jsou příjmy ze závislé činnosti bez ohledu na to, zdali se jedná

Mezi funkční požitky se řadí funkční platy a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce představitelů státní moci, některých státních orgánů a soudců, dále za výkony funkce v orgánech obcí, v jiných orgánech územní samosprávy, státních orgánech, občanských a zájmových sdruženích, atd. Dříve se do funkčních požitků řadily i platy členů vlády, poslanců a senátorů Parlamentu ČR.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti prošla v analyzovaném období rozsáhlými změnami, které jsou konkretizovány v následujícím textu. Rok 2005 byl posledním rokem, kdy se u daně z příjmů fyzických osob využívalo nezdanitelných částí základu daně, jejichž hodnoty lze nalézt v následující tabulce.

Tab. 5 Nezdanitelné části základu daně pro rok 2005

základní nezdanitelná částka	38 040 Kč
na vyživované dítě	sleva na dani
na manželku	21 720 Kč
na invaliditu prvního nebo druhého stupně	7 140 Kč
na invaliditu třetího stupně	14 280 Kč
držitel průkazu ZTP/P	50 040 Kč
studenti	11 400 Kč

Zdroj: vlastní zpracování; zákon č. 586/1992 Sb., účinný do 31. 12. 2005

V roce 2005 si mohl poplatník, jak uvádí tabulka výše, odečíst od základu daně některé položky, které mu snižovaly základ daně. Aby poplatník mohl uplatnit nezdanitelné části základu daně, musel mít podepsaná příslušná prohlášení. Následně mohl od neupraveného základu daně odečítat konkrétní výše uvedené položky.

Sazby daně u DPFO byly v roce 2005 odstupňovány dle velikosti upraveného základu daně, a to od 15 % až do 32 %. Tyto sazby jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tab. 6 Sazby daně pro rok 2005

Základ daně		Daň
Od Kč	do Kč	
	109 200	15%
109 200	218 400	16 380 Kč + 20% ze základu daně přesahující 109 200 Kč
218 400	331 200	38 220 Kč + 25% ze základu daně přesahující 218 400 Kč
331 200	a více	66 420 Kč + 32% ze základu daně přesahující 331 200 Kč

Zdroj: vlastní zpracování; zákon č. 586/1992 Sb., účinný do 31. 12. 2005

Klouzavě progresivní sazby daně, jak jsou uvedeny v tabulce výše, začínaly na úrovni 15 % do výše ročního příjmu 109 200 Kč. Následovalo pásmo do 218 400 Kč, kde sazba daně činila 20 %. Následovaly sazby 25 a 32 %.

Česká daňová soustava prošla v roce 2006 změnami, kdy byla nahrazena většina nezdanitelných částí základu daně slevami na dani. Sleva na dani je oproti nezdanitelným částím základu daně odečítána od koncové vypočtené daně. Slevu na dani bylo možné uplatňovat i v roce 2005, ale vztahovala se pouze na slevu na dítě. Tabulka 7 znázorňuje konkrétní hodnoty slev na dani pro rok 2006.

Tab. 7 Slevy na dani 2006

Sleva	Kč
Poplatník	7 200 Kč
vyživovaná manželka / manžel	4 200 Kč
student	2 400 Kč
částečná invalidita	1 500 Kč
plná invalidita	3 000 Kč
ZTP/P	9 600 Kč
dítě	6 000 Kč
dítě ZTP/P	12 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování; zákon č. 586/1992 Sb., účinný do 31. 12. 2006

Nárok na uplatnění slevy na dani na vyživovanou manželku / manžela byl podmíněn podepsáním prohlášení, že nedosáhl/(a) v předešlém roce zdanitelných příjmů ve výši přesahující 38 040 Kč. Slevy na dani se dají odepisovat pouze do výše celkové daňové povinnosti. Pouze ze slevy na dítě lze dosáhnout daňového bonusu, a to do výše až 2 500 Kč měsíčně.

Změny byly provedeny i u sazeb daně. Oproti roku 2005 byly v roce 2006 sazby daně sníženy, ale zvýšen byl minimální základ daně. Tabulka 8 znázorňuje sazby daně pro rok 2006 a 2007.

Tab. 8 Sazby daně pro rok 2006 - 2007

Základ daně		daň
od Kč	do Kč	
0	121 200	12%
121 200	218 400	14 544 Kč + 19% ze základu daně přesahující 121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 Kč + 25% ze základu daně přesahující 218 400 Kč
331 200	a více	61 212 Kč + 32% ze základu daně přesahující 331 200 Kč

Zdroj: vlastní zpracování; zákon č. 586/1992 Sb.,

Základ daně a samotná sazba zůstaly nezměněny. Oproti roku 2005 klesla sazba daně u nejnižší příjmové skupiny o 3 % a byl zvětšen interval, ze kterého je vypočítávána 12% daň. Dále u vyšší sazby daně se tato sazba snížila o 1 % a fixní část cca o 5 tis. Kč. U nejvyšší sazby zůstala stejná sazba a klesla fixní část platby.

Následující rok, tedy rok 2008, byl z pohledu změn DPFO nejrozsáhlejší. Změnila se celková struktura výpočtu daně. Změny měly velký vliv na inkaso veřejných rozpočtů a taktéž na jednotlivé obyvatele a podnikatelské subjekty ČR. S účinností od 1. 1. 2008 byla zavedena místo progresivní sazby daně v rozmezí 12 % - 32 % tzv. rovná daň v jednotné výši 15 %. Takto nízká sazba daně vychází z nového systému výpočtu základu daně u fyzických osob, dále jen FO. Základ daně nyní tvoří i sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem.

Princip nově zavedeného výpočtu základu daně vychází z toho, že se k hrubé mzdě přičítá sociální a zdravotní pojištění, které je za zaměstnance povinen platit zaměstnavatel. Hrubý základ daně se tak navýšil o 35 %. Reálná sazba daně tedy neodpovídala hodnotě 15 %, ale 20,25 %. Takto přepočtenou sazbu daně lze vypočítat jako součin sazby daně s hodnotou sociálního a zdravotního pojištění placeného zaměstnavatelem. Tabulka pod textem představuje nové roční hodnoty slev na dani.

Tab. 9 Slevy na dani 2008 - 2009

Sleva	Kč
Poplatník	24 840 Kč
vyživovaná manželka / manžel	24 840 Kč
student	4 020 Kč
částečná invalidita	2 520 Kč
plná invalidita	5 040 Kč
ZTP/P	16 140 Kč
dítě	10 680 Kč
dítě ZTP/P	21 360 Kč

Zdroj: vlastní zpracování; zákon č. 586/1992 Sb.

Pro uplatnění slev je opět nezbytné doložit nárok na konkrétní slevu. Slevu na poplatníka je možné nárokovat v případě, že u zaměstnavatele do 30 dnů podepíše zaměstnanec prohlášení (viz příloha B). Prohlášením poplatníka k dani potvrzuje zaměstnanec zaměstnavateli, že u něj uplatňuje nezdanitelné částky a slevy na dani, na které má nárok. Prohlášení na jedno období lze podepsat pouze u jednoho zaměstnavatele. V případě, že prohlášení zaměstnanec nepodepíše, zaměstnavatel vypočítá daň z částky nesnížené o slevy na dani.

Pokud zaměstnanec žádá o slevu na manžela/ku, lze tuto slevu uplatňovat pouze při ročním zúčtování a příjem manžela/ky nesmí být vyšší než 68 000 Kč. V případě využívání slev na částečnou nebo plnou invaliditu je nutno opět odevzdat prohlášení a doložit výměr o přiznání důchodu a potvrzení o výplatě důchodu. [37] Držitelé průkazu ZTP/P opět dodají prohlášení a předloží průkaz ZTP/P. Slevu na dítě lze uplatnit v případě, že poplatník podepíše prohlášení, přičemž druhý partner tuto slevu již uplatnit nemůže. U zletilých dětí je třeba doložit potvrzení školy o studiu.

Pro rok 2010 zůstala většina slev na dani v původní výši, až na slevu na dítě, která vzrostla o 924 Kč ročně. Dále byly změněny stupně invalidity. Z invalidity částečné a plné vznikla invalidita I., II., a III. stupně. Sleva na dani pro I. a II. stupeň odpovídá výši částečné invalidity a invalidita III. stupně plné invaliditě.

Jedinou významnou změnou ve výpočtu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti pro rok 2011 bylo snížení výše slevy na poplatníka o 1200 Kč. Důvodem tohoto snížení bylo zavedení tzv. povodňové daně, která měla do rozpočtu přinést kolem 4 miliard korun. Následně v roce 2012 byla sleva na poplatníka navýšena zpět na úroveň roku 2010, tedy na 24 840 Kč.

3.2 Sociální a zdravotní pojištění

Sociální a zdravotní pojištění je další složka, která je státu odváděna společně se zálohami na dani. U zaměstnanců odvádí sociální pojištění (dále jen SP) a zdravotní pojištění (dále jen ZP) zaměstnavatel s částečnou spoluúčastí zaměstnance.

Sociální pojištění je příjmem veřejných rozpočtů a tvoří jejich největší složku - tvoří více jak třetinu celkových příjmů. Sociální pojištění je mnohdy více považováno jako daň, nikoli pojištění. Oproti tomu odváděné zdravotní pojištění není příjmem veřejných rozpočtů. Veřejné zdravotní pojištění, které je povinné, zajišťuje zdravotní péči všem občanům. Toto pojištění musí odvádět každý plátce. V České republice platí zdravotní pojištění u zaměstnaneckých poměrů zaměstnavatel a zaměstnanec. Za děti, důchodce, studenty a nezaměstnané je platí stát.

Změny, které s sebou nese zdravotní pojištění, jsou převážně v oblasti vyměřovacích základů. Jak znázorňuje obrázek níže, sazby ZP jsou po dobu sledovaného období stále stejné, a to ve výši 13,5 %, z toho zaměstnanci přispívají 4,5 % a zaměstnavatelé 9 %. Vetší změnou, která je pro mnohé poplatníky citelná, je permanentní růst minimálního a maximálního vyměřovacího základu. Tabulka 10 zobrazuje vývoj zdravotního pojištění u zaměstnance.

Tab. 10 Vývoj zdravotního pojištění

Zdravotní pojištění	Sazba		Minimální základ	Maximální základ
	zaměstnanec	zaměstnavatel		
2005	4,5%	9,0%	7 185 Kč	
2006	4,5%	9,0%	7 570 Kč	
2007	4,5%	9,0%	8 000 Kč	
2008	4,5%	9,0%	8 000 Kč	1 034 880 Kč
2009	4,5%	9,0%	8 000 Kč	1 130 640 Kč
2010	4,5%	9,0%	8 000 Kč	1 707 048 Kč
2011	4,5%	9,0%	8 000 Kč	1 781 280 Kč

Zdroj: vlastní zpracování; zákon 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Sazba pojistného zůstala po celé zkoumané období neměnná jak u zaměstnance, tak u zaměstnavatele. Minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je stanoven na úrovni minimální mzdy. Oproti tomu maximální vyměřovací základ byl v letech 2008 a 2009 počítán jako 48 násobek průměrné mzdy, od roku 2010 jako 72 násobek průměrné mzdy.

Sociální pojištění se rozděluje na tři dílčí části, a to příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, důchodové pojištění a nemocenské pojištění. SP, jako příjem veřejných rozpočtů, je využíváno jako nástroj, pomocí kterého stát zabezpečuje dávky důchodového charakteru (starobní důchod, invalidní důchod, vdovský, vdovecký a sirotčí důchod.), podporu v nezaměstnanosti a dávky nemocenského pojištění. Sociálního pojištění se účastní všichni zaměstnanci, kteří si platí důchodové pojištění, a zbylé složky hradí jejich zaměstnavatel. OSVČ, na rozdíl od zaměstnanců, se může dobrovolně vzdát nemocenského pojištění. Zbylé dvě složky jsou opět povinné. Sazby sociálního pojištění zobrazuje tabulka 11.

Tab. 11 Sazby sociálního pojištění 2005-2008

Sociální pojištění	důchodové pojištění		státní politika nezaměstnanosti		nemocenské pojištění	
	zaměstnanec	zaměstnavatel	zaměstnanec	zaměstnavatel	zaměstnanec	zaměstnavatel
2005-2008	6,50%	21,50%	0,40%	1,20%	1,10%	3,30%
2008- ?	6,50%	21,50%	0,00%	1,20%	0,00%	2,30%

Zdroj: vlastní zpracování; zákon 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Sazby byly od roku 2005 upraveny pouze jednou, a to v roce 2009, kdy se snížila sazba státní politiky nezaměstnanosti, a to o 0,4 % a nemocenské pojištění, které se snížilo u zaměstnance o 1,1 % a u zaměstnavatele o 1 procentní bod. Maximální vyměřovací základ je stanoven na stejné úrovni, jako u zdravotního pojištění, viz tabulka 10.

4 Modelová studie výpočtu daňové zátěže příjmů ze závislé činnosti

Modelová studie výpočtu daňové zátěže daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti zkoumá dlouhodobé trendy vývoje této daně. Studie analyzuje meziroční změny výše odvodů na zdravotní a sociální pojištění a daně z příjmů ze závislé činnosti v závislosti na výši příjmu a počtu potomků, na které je uplatňována sleva na dani. Příloha C obsahuje teoretické výpočty DPFO ze závislé činnosti. Následující text podrobněji analyzuje jednotlivé teoretické výpočty za období 2005 – 2011.

4.1 Koncepce výpočtu daně

V průběhu sledovaného období se v rámci daňové legislativy měnil přístup ke stanovování zdanitelné mzdy. Výpočet základu daně u zaměstnanců pro rok 2005 je koncipován jako hrubá mzda včetně všech příjmových položek, které vznikly v daném měsíci. Do hrubé mzdy se zahrnuje základní mzda, odměny, náhrady mzdy (dovolená, svátek) a příplatky.

Odvody sociálního pojištění, dále jen SP a zdravotního pojištění, dále jen ZP, se odvíjely od výše zdanitelné hrubé mzdy. V případě, že zaměstnanec nedosáhl HM 7 185 Kč, pak by minimální odvod na SP a ZP činil 970 Kč. Tento minimální odvod se nestanovuje pouze tehdy, pokud je zaměstnanec již ve starobním důchodu, ale také pokud má těžké tělesné nebo mentální postižení, celodenně pečuje alespoň o jedno dítě do věku 7 let, nebo o dvě děti do 15 let věku.

Při výpočtu zdanitelného základu daně se od hrubého základu odečítá zdravotní a sociální pojištění hrazené zaměstnancem. Zaměstnavatel dále odvádí 26 % na sociálním pojištění a 9 % na zdravotním pojištění. Po získání měsíčního základu daně byla zaměstnanci vyměřena měsíční zálohová daň, podle §38h zákona o daních z příjmů. Příjmy, které plynou ze zahraničí podle §8 odst. 5 a § 10 odst. jsou zdaňovány srážkovou daní ve výši 15 % a příjmy podle § 10 odst. 1 písm. h) a ch) jsou zdaněny 20 %.

Výpočet daňové povinnosti a čisté mzdy pro rok 2006 a 2007 byl oproti roku 2005 odlišný. Došlo k významným změnám, ať už v sazbách daně, nebo přechodu z nezdanitelných částí základu daně na slevy na dani.

Rok 2008 byl pro výpočet mezd zlomový. Vznik „superhrubé mzdy“, rovná daň a změna výše slev ovlivnila celou původní strukturu výpočtu a také celkovou daňovou zátěž zaměstnanců u jednotlivých výší mezd. Pro rok 2009 nebyly stanoveny žádné výrazné změny, kromě výpočtu superhrubé mzdy, kde se o 1 % snížily odvody na SP a ZP, a tím se snížil i základ daně. Pro rok 2010 i 2011 platila obdobná pravidla. Změny nastaly pouze u některých slev na dani, a to: v roce 2010 se zvýšila sleva na dítě z 890 na 967 Kč a v roce 2011 se snížila kvůli povodňové dani sleva na poplatníka z 2070 na 1970 Kč měsíčně.

4.2 Výpočty daňové zátěže v jednotlivých obdobích

Pro splnění účelu modelové studie bylo pro výpočty stanoveno období od roku 2005 do roku 2011. Toto období bylo vybráno z důvodu sledování dlouhodobějšího vývoje daňové zátěže a zachycení vývoje struktury výpočtů. Během zkoumaných let byla provedena velká řada daňových legislativních změn, které ovlivňovaly daňovou zátěž, a tím i čistou mzdu každého zaměstnance. Pro každý rok analyzovaného období jsou stanoveny 4 úrovně hrubých mezd. Tyto mzdy byly nastaveny tak, aby splňovaly parametry vhodné pro jejich následnou komparaci. Mzdy byly pro účel studie stanoveny na úrovních: 10 000 Kč, 15 000 Kč, 25 000 Kč, 40 000 Kč. Vyšší měsíční mzdy stanovovány nebyly z důvodu jejich vysokého odchýlení od mediánu průměrné mzdy. Pro zohlednění sociálních aspektů studie analyzuje situaci poplatníků majících různý počet dětí (žádné, jedno nebo dvě). Míra inflace není do výpočtů zahrnována z důvodu nízkých výkyvů během zkoumaného období.

Analýza jednotlivých vypočtených mezd je základním předpokladem pro celkové zhodnocení dlouhodobého vývoje daňové zátěže zaměstnanců. Výsledkem výpočtů je konkretizování samotné výše daňové povinnosti, poté také daňové povinnosti včetně pojistného na sociální a zdravotní pojištění, čisté mzdy a celkových nákladů zaměstnavatele na zaměstnance. Výpočet všech mezd je prováděn účetním softwarem,

který zabezpečí správnost vypočtených mezd po celou dobu výpočtů. V příloze D jsou uvedeny vzory výpočtu pro možnou zpětnou kontrolu správnosti.

4.2.1 Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2005

Celá modelová studie je koncipovaná tak, aby bylo rozpoznatelné, jaké částky byly odváděny při různých úrovních mezd zaměstnanci, zaměstnavateli, jaká byla platební povinnost na ZP a SP, v jaké výši byla poplatníkem odvedena daň, případně byl vykázán daňový bonus, a nakonec výše čisté mzdy. V tabulce jsou vždy uvedeny výše hrubých mezd a počet dětí, na které je uplatňována sleva na dani. Tabulka dále zachycuje výši pojistného, daňovou povinnost a výši čisté mzdy. Tabulka 12 uvedená níže analyzuje jednotlivé mzdy tak, aby bylo možné sestavit první procentuální vyjádření daňové zátěže poplatníků.

Tab. 12 Mzdy pro rok 2005

2005	Děti	pojistné		odčitatelné položky	ZD	ZD zaokr.	daň	sleva	daň / bonus	čistá mzda
		zam-ec	zam-tel							
10 000 Kč	0	1 250	3 500	3 170	5 580	5 600	840	0	840	7 910
	1							500	340	8 410
	2							1 000	-160	8 910
15 000 Kč	0	1 875	5 250	3 170	9 955	10 000	1 545	0	1 545	11 580
	1							500	1 045	12 080
	2							1 000	545	12 580
25 000 Kč	0	3 125	8 750	3 170	18 705	18 800	3 335	0	3 335	18 540
	1							500	2 835	19 040
	2							1 000	2 385	19 540
40 000 Kč	0	5 000	14 000	3 170	31 830	31 900	6 911	0	6 911	28 089
	1							500	6 311	28 589
	2							1 000	5 911	29 089

Zdroj: vlastní zpracování

Z údajů vyplývá, že sociální i zdravotní pojištění odváděné zaměstnancem i zaměstnavatelem je exponenciálně úměrné velikosti hrubé mzdy. Např. pokud je HM 25000 Kč, zaměstnanec zaplatí na ZP 1125 Kč a na SP 2000 Kč. V celkové výši tedy 3125 Kč, což představuje 12,5 % z HM. Zaměstnavatel oproti zaměstnanci zaplatí přibližně o

5500 Kč více. Celkově se tedy měsíčně při této úrovni mzdy odvede na SP a ZP necelých 12 000 Kč. Hrubá mzda je tedy pojata ze strany zaměstnance. Z pohledu zaměstnavatele jsou náklady na tuto konkrétní mzdu necelých 34 000 Kč. Daň zaplacená zaměstnancem, který je bezdětný, činí při hrubé mzdě 25 000 Kč 3 335 Kč. Výše daňové povinnosti je odvozena z tabulky 9. V případě, že by měl zaměstnanec potomky, na které lze uplatňovat slevu na dani, jeho daňová povinnost by se vždy měsíčně snížila o 500 Kč za jednoho potomka. Tabulka 13 analyzuje odvody na pojistném a zálohy na dani procentuálně.

Tab. 13 Skutečné odvody + náklady zaměstnavatele

2005	Děti	pouze daň	daň + pojistné	Hrubá mzda	Celkové náklady zaměstnavatele
10 000 Kč	0	8,40%	20,90%	10 000 Kč	13 500 Kč
	1	3,40%	15,90%	15 000 Kč	20 250 Kč
	2	-1,60%	10,90%	25 000 Kč	33 750 Kč
15 000 Kč	0	10,30%	22,80%	40 000 Kč	54 000 Kč
	1	6,97%	19,47%		
	2	3,60%	16,13%		
25 000 Kč	0	13,34%	25,84%		
	1	11,34%	23,84%		
	2	9,54%	22,04%		
40 000 Kč	0	17,28%	29,78%		
	1	15,78%	28,28%		
	2	14,78%	27,28%		

Zdroj: vlastní zpracování

V případě bezdětného zaměstnance s příjmem 25 000 Kč hrubého tvoří jeho reálné daňové zatížení 13,34 %. Celkově pak z hrubé mzdy zaplatí na dani a pojistném na SP a ZP necelých 26 % své hrubé mzdy. Za předpokladu, že tento zaměstnanec má jedno, případně dvě děti, jeho reálná daňová povinnost včetně pojištění klesá na 23,84 % resp. 22,04 %. Lidé s dětmi jsou daňově zvýhodňováni z důvodu budoucího ekonomického přínosu těchto dětí jako nových poplatníků. Proto je podporuje nejenom sociální politika státu, ale i právo daňové. V případě nízkých příjmů a dvou potomků poplatník celkem včetně pojistného zaplatí necelých 11 % z hrubé mzdy. Oproti tomu zaměstnanec s hrubým měsíčním

příjmem 40 000 Kč celkově odvede na dani, SP a ZP více než 27 %, což představuje rozdíl ve výši 16 %.

Druhý úhel pohledu tvoří zaměstnavatelé, pro které jsou zaměstnanci nákladem. Právě mzdové náklady jsou v mnoha sektorech, především v sektoru služeb, položkou, která významně ovlivňuje jejich nákladovost resp. ziskovost. V pravé části tabulky 14 jsou zachycené celkové mzdové náklady zaměstnavatele na zaměstnance při konkrétních výších hrubé mzdy.

4.2.2 Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2006 a 2007

Výpočty potřebné pro zobrazení modelové situace v letech 2006 a 2007 jsou zcela identické, a tak jsou společně zahrnuty v jedné části. Určité změny v zákoně o DPFO uskutečněny byly, ale vliv na modelovou situaci neměly. Tabulka 14 vystihuje situaci nově zavedených legislativních změn.

Tab. 14 Mzdy pro rok 2006 a 2007

2006 - 2007	Děti	pojistné		ZD	ZD zaokr.	daň	poplatník	sleva na dítě	daň / bonus	čistá mzda
		zam-ec	zam-tel							
10 000 Kč	0	1 250	3 500	8 750	8 800	1 056	600	0	456	8 294
	1							500	0	8 750
	2							1 000	-544	9 294
15 000 Kč	0	1 875	5 250	13 125	13 200	1 801	600	0	1 201	11 924
	1							500	701	12 424
	2							1 000	201	12 924
25 000 Kč	0	3 125	8 750	21 875	21 900	3 676	600	0	3 076	18 799
	1							500	2 576	19 299
	2							1 000	2 076	19 799
40 000 Kč	0	5 000	14 000	35 000	35 000	7 469	600	0	6 869	28 131
	1							500	6 389	28 631
	2							1 000	5 889	29 131

Zdroj: vlastní zpracování

Místo nezdanitelných částí základu daně začaly být uplatňovány slevy na dani. Touto změnou se výrazně ovlivnil zdanitelný základ daně. Samotná daňová povinnost byla tedy vyšší než v roce předchozím, avšak po uplatnění slevy na poplatníka, případně na děti byla

daň výrazně snížena. Důsledkem změny výpočtu daně z příjmů byla čistá mzda u všech zkoumaných zaměstnanců vyšší. Příčinou vzniklé situace byla možnost uplatnění slevy na poplatníka, která je nově stanovena na úroveň 600 Kč. Rozdíl ve výši čisté mzdy zaznamenali zaměstnanci s nižšími příjmy. Příčinou bylo snížení nejnižší sazby daně, a to z 15 % na 12 % a druhé nejnižší sazby daně z 20 % na 19 % a dále také snížení fixní platby u sazby 19 %, a to o 1836 Kč.

Oproti roku 2005 byla stanovena minimální výše daňového bonusu ve výši 50 Kč a maximálního ve výši 2 500 Kč. Při mzdě 10 000 Kč a jednom dítěti právě nastala situace s minimální výší tohoto bonusu. Ačkoli byl bonus vypočten na 44 Kč, není uznán právě z důvodu nesplnění minimální hranice pro jeho výplatu. Jiná situace však vzniká v případě 2 dětí, kdy byl bonus vyčíslen na 544 Kč a bude zaměstnanci uznán. V teoretickém případě, kdyby tento zaměstnanec měl 4 a více dětí jeho čistá mzda by měla hodnotu větší než mzda hrubá. Tato situace však nastávala v těchto letech velice sporadicky. Výše odvodů na SP a ZP se nijak nezměnila, stejně tak ani celkové mzdové náklady zaměstnavatele. Výše celkového daňového zatížení je znázorněna v následující tabulce.

Tab. 15 Skutečné odvody

2006-2007	Děti	pouze daň	daň + pojistné
10 000 Kč	0	4,56%	17,06%
	1	0,00%	12,50%
	2	-5,44%	7,06%
15 000 Kč	0	8,01%	20,51%
	1	4,67%	17,17%
	2	1,34%	13,84%
25 000 Kč	0	12,30%	24,80%
	1	10,30%	22,80%
	2	8,30%	20,80%
40 000 Kč	0	17,17%	29,67%
	1	15,97%	28,47%
	2	14,72%	27,22%

Zdroj: vlastní zpracování

V procentuálním vyjádření činí úspora u nízko-příjmové skupiny cca 3 %. Tj. pokles celkového zatížení bezdětného poplatníka klesl oproti roku 2005 z 20 % na 17 %, což představuje vyšší čistou mzdu o 300 až 400 Kč měsíčně. U poplatníků s vysokými příjmy je tato úspora zanedbatelná. Např. u HM 40 000 Kč je celkové zatížení včetně ZP a SP sníženo pouze o 0,11 %. Dá se tedy konstatovat, že úpravy daňové legislativy výrazněji prospěly nízko-příjmovým poplatníkům, kterým bude celkově vyplaceno na čisté mzdy více. Pokud budou srovnány výsledky roku 2005 a 2007 v případě hrubé mzdy 25 000 Kč, tak je daňová povinnost poplatníka přibližně o 1 % nižší a tedy čistá mzda u bezdětného poplatníka dosahuje výše 18 799 Kč, což je cca o 250 Kč více. V případě vyživovaných dětí se čistá mzda s počtem dětí navyšuje vždy o 500 Kč. První meziroční ukazatelé směřují ke snižujícímu se daňovému zatížení u všech příjmových skupin, především pak u poplatníků s nízkými příjmy a poplatníků s dětmi.

4.2.3 Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2008

Co se týče výpočtu daně z příjmů, nejzásadnějšími změnami prošel v roce 2008. U příjmů ze závislé činnosti se tato změna promítla do výše čistých mezd, a to poměrně výrazně. Porovnání s lety předešlými vyznělo opět pozitivně pro všechny příjmové skupiny. Co se týče pojistného na sociální a zdravotní pojištění, tak se z pohledu zaměstnance ani zaměstnavatele nic nezměnilo. Následující tabulka zobrazuje novou situaci výpočtu mezd pro rok 2008.

Tab. 16 Mzdy pro rok 2008

2008	Děti	pojistné		ZD	ZD zaokr.	daň	poplatník	sleva na dítě	daň / bonus	čistá mzda
		zam-ec	zam-tel							
10 000 Kč	0	1 250	3 500	13 500	13 500	2 025	2 070	0	0	8 750
	1							890	-890	9 640
	2							1 780	-1 780	10 530
15 000 Kč	0	1 875	5 250	20 250	20 300	3 045	2 070	0	975	12 150
	1							890	85	13 040
	2							1 780	-805	13 930
25 000 Kč	0	3 125	8 750	33 750	33 800	5 070	2 070	0	3 000	18 875
	1							890	2 110	19 765
	2							1 780	1 220	20 655
40 000 Kč	0	5 000	14 000	54 000	54 000	8 100	2 070	0	6 030	28 970
	1							890	5 140	29 860
	2							1 780	4 250	30 750

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní změnou oproti předcházejícím letem bylo zavedení nového způsobu výpočtu základu daně. HM se násobila koeficientem 1,35, který představoval souhrnnou výši SP a ZP placeného zaměstnavatelem. Z tohoto základu se vypočítává daň ve výši 15 % a následně se snižuje o slevy, které je možné si uplatnit. Z tabulky 17 je na první pohled viditelná změna ve výši slevy na poplatníka a slevy na dítě. Celkové zatížení poplatníka po uplatnění slev je globálně nižší, než tomu bývalo v letech na počátku zkoumaného období.

Na daňový bonus v roce 2008 při takto stanovených mzdách dosáhli v tomto názorném případě již tři zaměstnanci, oproti roku minulému, kdy mohl daňový bonus nárokovat pouze jeden poplatník. V případě poplatníka s HM 10 000 Kč a 2 dětmi nastala situace, kdy poplatník při výplatě své měsíční mzdy obdrží vyšší částku, než je jeho čistá a dokonce i hrubá mzda, a to o 530 Kč. Již tento fakt nasvědčuje trendu stále se snižující daňové zátěži u závislé činnosti.

Změny ve struktuře výpočtu v roce 2008 výrazně ovlivnily i poplatníky s vyššími příjmy. Při předchozích legislativních změnách jejich čisté mzdy spíše stagnovaly, nyní se však mzdy navýšily v řádu stokorun, v některých případech i tisícikorun. V tabulce 18 jsou zobrazeny rozdíly čistých mezd u jednotlivých poplatníků v letech 2007 a 2008.

Tab. 17 Meziroční srovnání čistých mezd

	Děti	2007	2008	Rozdíl v Kč	meziroční rozdíl v %
10 000 Kč	0	8294	8750	456	105,50
	1	8 750	9640	890	110,17
	2	9 294	10 530	1236	113,30
15 000 Kč	0	11924	12 150	226	101,90
	1	12 424	13 040	616	104,96
	2	12 924	13 930	1006	107,78
25 000 Kč	0	18799	18 875	76	100,40
	1	19 299	19 765	466	102,41
	2	19 799	20 655	856	104,32
40 000 Kč	0	28131	28 970	839	102,98
	1	28 631	29 860	1229	104,29
	2	29 131	30 750	1619	105,56

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce zvýhodnění byli touto daňovou reformou lidé s nízkým a vysokým příjmem. Zaměstnancům pohybujícím se svými příjmy v oblasti průměrné mzdy se daňová zátěž snížila jen minimálně. Z analýzy vyplývá výrazné zvýhodnění zaměstnanců majících děti. Zde jsou rozdíly v čistých mzdách poměrně vysoké. Největší finanční změnu pocítil poplatník s příjmem 10 000 Kč a 2 dětmi. Jeho rozdíl v korunách nebyl nejvyšší, ale nárůst procentuální proti roku 2007 činil více jak 13 %. Oproti tomu nejmenší meziroční rozdíl je při HM 25 000 Kč, který tvoří cca 2 až 4 %.

Přechodem na novou strukturu výpočtu daně z příjmů si zaměstnanci na všech mzdových úrovních platově polepšili a jejich celkové daňové zatížení se za analyzované období snížilo nejvíce. Tabulka pod textem zobrazuje procentuální porovnání daňové zátěže v letech 2007 a 2008.

Tab. 18 Meziroční srovnání odvodů na dani a pojistném

2007	Děti	pouze daň	daň + pojistné	2008	Děti	pouze daň	daň + pojistné
10 000 Kč	0	4,56%	17,06%	10 000 Kč	0	0,00%	12,50%
	1	0,00%	12,50%		1	-8,90%	3,60%
	2	-5,44%	7,06%		2	-17,80%	-5,30%
15 000 Kč	0	8,01%	20,51%	15 000 Kč	0	6,50%	19,00%
	1	4,67%	17,17%		1	0,57%	13,07%
	2	1,34%	13,84%		2	-5,37%	7,13%
25 000 Kč	0	12,30%	24,80%	25 000 Kč	0	12,00%	24,50%
	1	10,30%	22,80%		1	8,44%	20,94%
	2	8,30%	20,80%		2	4,88%	17,38%
40 000 Kč	0	17,17%	29,67%	40 000 Kč	0	15,08%	27,58%
	1	15,97%	28,47%		1	12,85%	25,35%
	2	14,72%	27,22%		2	10,63%	23,13%

Zdroj: vlastní zpracování

V této tabulce je vidět, že ačkoli je daň nazývána „rovnou“, tak se daňové zatížení liší dle výše příjmu v řádu desítek procent. Daňová reforma tak přinesla celkové snížení míry zdanění v řádu procent. Porovnání mezi lety 2007 a 2008, jež znázorňuje tabulka 19, dokládá stále se potvrzující trend klesající daňové zátěže u závislé činnosti. Červeně zvýrazněné položky zde jednoznačně potvrzují rapidní pokles meziročního daňového zatížení.

4.2.4 Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2009

Tvorba daňových legislativních změn pro rok 2008 dále počítala s tím, že od roku 2009 bude snížena sazba daně z 15 % na 12,5 %, a také, že dojde ke snížení slev na dani. Výpočet v nové podobě by dle odhadů zpět navýšil daňové zatížení poplatníků a celkově by snížil inkaso příjmů z daní z příjmů fyzických osob, proto k plánovaným změnám nedošlo a byl přijat nový zákon, který ponechal výpočet daně stejný jako pro rok 2008. Výjimkou je snížení základu daně, kde se hrubá mzda (dále jen HM) nyní násobí koeficientem 1,34. Tabulka 19, uvedená pod textem, znázorňuje výsledky výpočtů mezd pro rok 2009.

Tab. 19 Mzdy pro rok 2009

2009	Děti	pojistné		ZD	ZD zaokr.	daň	poplatník	sleva na dítě	daň / bonus	čistá mzda
		zam-ec	zam-tel							
10 000 Kč	0	1 100	3 400	13 400	13 400	2 010	2 070	0	0	8 900
	1							890	-890	9 790
	2							1 780	-1 780	10 680
15 000 Kč	0	1 650	5 100	20 100	20 100	3 015	2 070	0	945	12 405
	1							890	55	13 295
	2							1 780	-835	14 185
25 000 Kč	0	2 750	8 500	33 500	33 500	5 025	2 070	0	2 955	19 295
	1							890	2 065	20 185
	2							1 780	1 175	21 075
40 000 Kč	0	4 400	13 600	53 600	53 600	8 040	2 070	0	5 970	29 630
	1							890	5 080	30 520
	2							1 780	4 190	31 410

Zdroj: vlastní zpracování

Poprvé od zkoumaného vývoje, který začíná rokem 2005, se měnila výše sociálního a zdravotního pojištění placeného zaměstnancem i zaměstnavatelem. Zaměstnanec platí o 1,5 % méně, než tomu bylo doposud, a to díky snížení nemocenského pojištění o 1,1 % a snížení státní politiky v nezaměstnanosti o 0,4 %. Z těchto položek sociálního pojištění nyní odvádí peněžní prostředky do SR pouze zaměstnavatel. I v tomto případě tedy došlo ke změně, a to snížením nemocenského pojištění z 3,3 % na 2,3 %.

V důsledku snížení nemocenského pojištění o 1 % se snížil i základ daně u jednotlivých mezd. Sleva na poplatníka zůstala nezměněna ve výši 2070 Kč. Tyto faktory ovlivnily celkové výše čistých mezd pozitivně ve prospěch zaměstnanců. Snížení výše plateb na nemocenské pojištění mírně snížilo celkové mzdové náklady zaměstnavatelů na zaměstnance. Tabulka uvedená níže znázorňuje procentuální hodnoty daňové zátěže poplatníka u DPFO pro rok 2009.

Tab. 20 Skutečné odvody za rok 2009

2009	Děti	pouze daň	daň + pojistné
10 000 Kč	0	0,00%	11,00%
	1	-8,90%	2,10%
	2	-17,80%	-6,80%
15 000 Kč	0	6,30%	17,30%
	1	0,40%	11,37%
	2	-5,57%	5,43%
25 000 Kč	0	11,82%	22,82%
	1	8,26%	19,26%
	2	4,70%	15,70%
40 000 Kč	0	14,93%	25,93%
	1	12,70%	23,70%
	2	10,48%	21,48%

Zdroj: vlastní zpracování

Po analýze údajů roku 2009 se stále projevuje trend postupného snižování daňové zátěže. V komparaci s rokem 2005 se daňové zatížení u všech příjmových skupin snížilo o několik procent, v některých případech dokonce o 10 % a více. Největší snížení daňové zátěže proběhlo u poplatníků s nižšími příjmy, kde se např. u HM 10 000 Kč a jednoho vyživovaného dítěte snížila daňová povinnost o 14 %. Ale i u vysoko-příjmových skupin je daňová zátěž výrazně nižší než dříve. V porovnání s rokem 2005 nebylo ničím neobvyklým snížení daňové zátěže až o 5 %. Při takové změně se ve výsledku jedná o tisíce korun měsíčně.

Při porovnání výsledků daňového zatížení v letech 2005 a 2009 při výši HM 25000 Kč lze vyvodit určitá stanoviska. V průběhu let jsou stále více zvýhodňováni zaměstnanci, kteří vyživují děti. U takového zaměstnance v tomto konkrétním případě klesla daňová zátěž cca o 5 %. U bezdětného o pouhé 1,5 %.

4.2.5 Analýza daňového zatížení zaměstnanců za rok 2010 a 2011

Analýza mezd za rok 2010 a 2011 je téměř identická. Jediným rozdílem je výše slevy na poplatníka, která byla pro rok 2011 stanovena na 1970 Kč, tj. o 100 Kč méně. Tabulka 21 znázorňuje výpočet čistých mezd a výši daně pro rok 2010.

Tab. 21 Mzdy pro rok 2010

2010	Děti	pojistné		ZD	ZD zaokr.	daň	poplatník	sleva na dítě	daň / bonus	čistá mzda
		zam-ec	zam-tel							
10 000 Kč	0	1 100	3 400	13 400	13 400	2 010	2 070	0	0	8 900
	1							967	-967	9 867
	2							1 934	-1 937	10 834
15 000 Kč	0	1 650	5 100	20 100	20 100	3 015	2 070	0	945	12 405
	1							967	0	13 350
	2							1 934	-989	14 339
25 000 Kč	0	2 750	8 500	33 500	33 500	5 025	2 070	0	2 955	19 295
	1							967	1 988	20 262
	2							1 934	1 021	21 229
40 000 Kč	0	4 400	13 600	53 600	53 600	8 040	2 070	0	5 970	29 630
	1							967	5 003	30 597
	2							1 934	4 036	31 564

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2010 i 2011 zůstala výše pojistného u zaměstnance i zaměstnavatele stejná, stejně jako výpočet základu daně i daně samotné.

Vzájemnou komparací údajů s lety předešlými byla zjištěna pouze jediná daňová změna, a to zvýšení slevy na dítě na 967 Kč měsíčně. Tento fakt zapříčinil konstantní úroveň mezd bezdětných poplatníků a drobné snížení daňové zátěže zaměstnanců uplatňujících slevy na vyživované děti. Pro rok 2011 lze konstatovat, že čisté mzdy změnou slevy na poplatníka klesly. U nízko-příjmových skupin tento rozdíl činil méně než 100 Kč, jelikož sleva na dani byla větší než vypočtená daň, popřípadě menší než 100 Kč. U vyšších mezd činil rozdíl převážně rovných 100 Kč měsíčně.

4.2.6 Analýza daňového zatížení fyzické osoby v kontextu průměrné mzdy ČR

Průměrná mzda je jedním z ukazatelů životní úrovně obyvatel. Jelikož ve skutečnosti je při analýzách průměrné daňové zátěže užíváno právě hodnot průměrných mezd, byly tyto zahrnuty i do této modelové situace. Průměrná mzda je vždy uváděna jako hrubá mzda, která představuje podíl mezd bez ostatních nákladů. Do mzdy se zahrnuje základní mzda,

příplatky, odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a další složky, které byly vyúčtovány k výplatě. Na druhou stranu se však nezapočítávají náhrady mzdy po dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény. Jedná se tedy o hrubé mzdy před odečtením SP a ZP, zálohové daně, nebo srážky ze mzdy.

Průměrná hrubá mzda se vypočítává z hrubých mezd zaměstnanců celého národního hospodářství. Průměrná mzda je uvedena na přepočtené počty zaměstnanců, což znamená, že zohledňuje délku pracovních úvazků zaměstnanců.

Při pohledu na hodnoty, kterých průměrná mzda nabývá, je zřejmé, že většina běžných poplatníků takového příjmu nedosahuje, což dlouhodobě dokazují statistiky Českého statistického úřadu. Průměrná mzda se vypočítává jako běžný průměr. Celkový objem mzdových prostředků je dělen počtem zaměstnanců. Tyto výpočty nejsou oproštěny o extrémy, a proto se nejedná o průměrnou mzdu, která by se mohla blížit k hodnotám módu.[38] Průměrná mzda má sloužit pro srovnání s lety předešlými, jako mezinárodní srovnání v přepočtech na stejnou měnu a má vypovídat o celkové úrovni mezd v konkrétní oblasti. Tabulka pod textem znázorňuje výše čistých mezd za celé zkoumané období, kde výchozí mzdou zaměstnance byla průměrná hrubá mzda v ČR stanovená Českým statistickým úřadem.

Tab. 22 Výpočet u průměrné mzdy

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
hrubá mzda	18 344	19 546	20 957	22 592	23 344	23 344	24 319
nezdanitelná částka	3 170						
zdravotní pojištění	826	880	944	1 017	1 051	1 078	1 095
sociální pojištění	1 468	1 564	1 677	1 808	1 868	1 557	1 581
zdanitelná mzda	12 880	17 102	18 336	30 500	31 515	32 095	32 588
základ daně po zaokrouhlení	12 900	17 200	18 400	30 500	31 600	32 100	32 600
Daň	2 125	2 561	2 801	4 575	4 740	4 815	4 890
sleva na dani		600	600	2 070	2 070	2 070	1 970
čistá mzda	13 925	15 141	16 135	17 262	17 755	18 571	18 723

Zdroj: vlastní zpracování; http://www.czso.cz/csu/dyngrafy.nsf/graf/mzda_v_kc

Průměrná hrubá nominální mzda, dále jen průměrná mzda v ČR, doposud rostla vždy rychleji než spotřebitelské ceny, a proto i reálná mzda byla vždy kladná. Průměrné daňové zatížení je zobrazeno v následující tabulce.

Tab. 23 Průměrná mzda v letech 2005 - 2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
daňové zatížení	24,09%	22,54%	23,01%	23,59%	23,94%	22,41%	23,01%
meziroční nárůst nominální HM		6,55%	7,22%	7,80%	3,33%	1,94%	2,19%
růst spotřebitelských cen		2,50%	2,80%	6,30%	1,00%	1,50%	1,90%
růst reálné mzdy		4,05%	4,42%	1,50%	2,33%	0,44%	0,29%

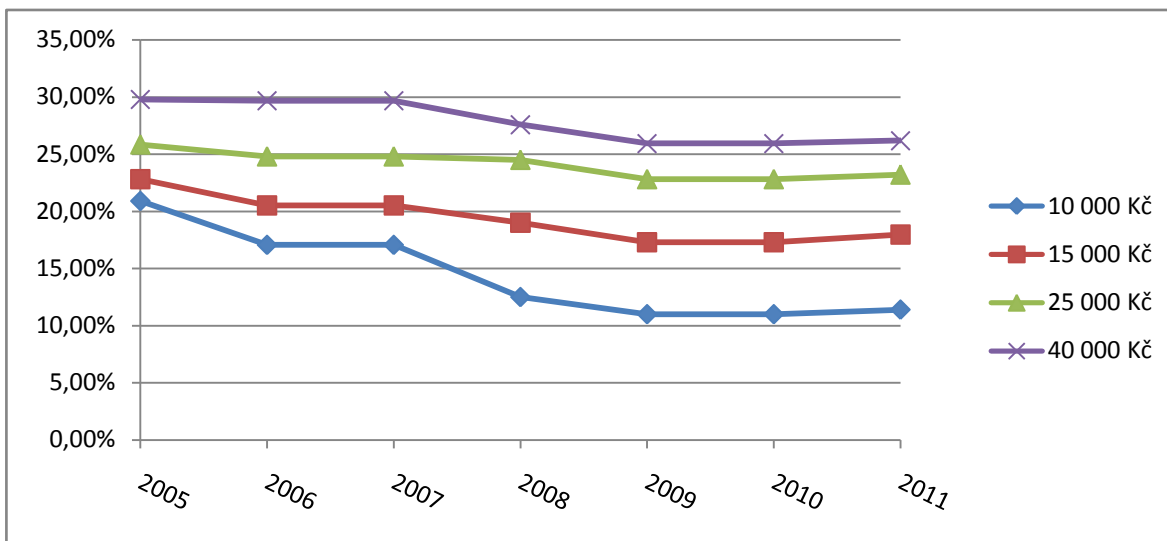
Zdroj: vlastní zpracování + <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/kalendar/aktual-pmz>

Z tabulky 23 vyplývá, že daňové zatížení u průměrných mezd fluktuuje v delším časovém horizontu cca mezi 22 – 24 %. Tento údaj koresponduje s výsledky z předešlé části analýzy při různých úrovních mezd. Meziroční nárůst nominální HM byl v letech 2006 – 2008 mezi 6,5 % a 8 %. Vlivem hospodářské krize se tento nárůst snížil a v roce 2009 činil pouze 3,33 %; v dalších letech kolísal kolem 2 %. Růst spotřebitelských cen v období 2005 - 2011 byl vždy nižší než nárůst nominální mzdy, z čehož vyplývá, že meziroční nárůsty mezd vždy pokryly zdražování cen pro spotřebitele. Reálné mzdy tak za rok 2006 a 2007 dosahovaly nárůstu kolem 4 % a od roku 2008 pouze úrovně mezi 0,5 až 2,5 %. Stále kladný růst reálné mzdy odráží relativně stabilní vývoj české ekonomiky.

4.2.7 Souhrnná grafická komparace modelové studie

Grafické vyjádření modelové situace přehledně znázorňuje vývojové trendy u jednotlivých příjmových skupin v závislosti na počtu potomků. Pro lepší vizualizaci bylo využito spojnicových grafů, které zaznamenávají vývoj daňového zatížení v čase. Při grafickém znázornění bylo využito předešlých výpočtů a meziročních srovnání. Zkoumané situace interpretují jednak změny daňového zatížení zaměstnanců v závislosti na počtu dětí a výši hrubé mzdy, dále pak porovnávají zvýhodňování poplatníků majících různý počet potomků při stejné úrovni hrubé mzdy. Nakonec bude vytvořen grafický model pro zobrazení úrovně průměrné mzdy.

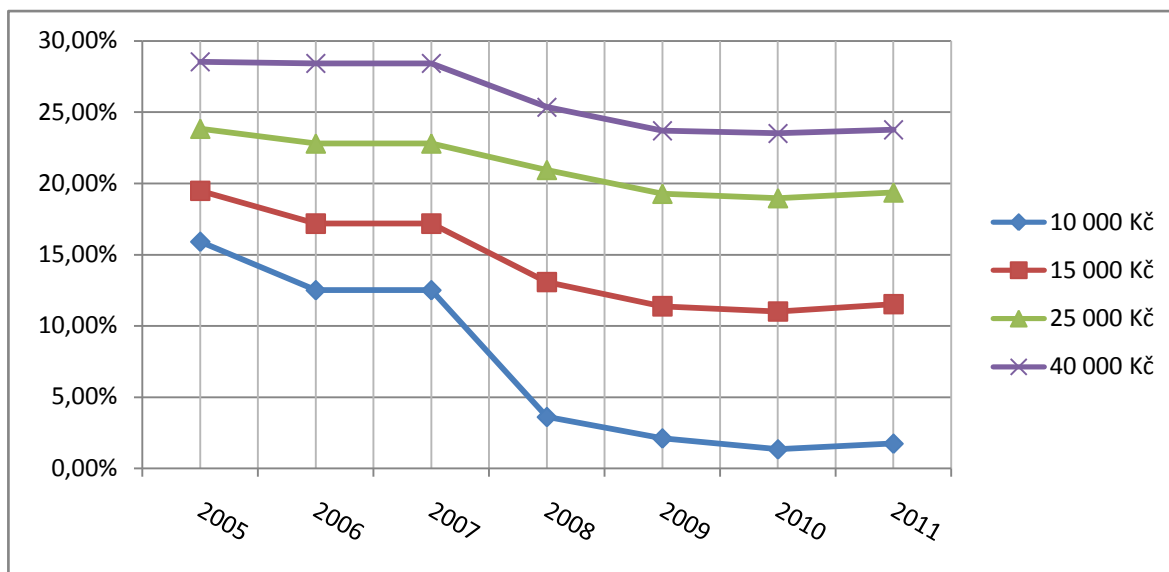
Vývojové trendy uvedené níže přehledně zobrazují postupné snižování daňového zatížení u zaměstnanců na všech mzdových úrovních. Kompletní výchozí data jsou uvedena v příloze E této práce. Grafické znázornění níže analyzuje trendovou situaci bezdětného zaměstnance při jednotlivých úrovních hrubých mezd.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 9 Grafický vývoj daňového zatížení u bezdětných poplatníků

U bezdětných zaměstnanců je možné vidět mírný pokles daňového zatížení v celém průběhu analyzovaného období. U zaměstnanců s vysokými příjmy je tato změna téměř poloviční oproti zaměstnancům s nízkými mzdami, kterým daňové zatížení kleslo během sledovaného období téměř o 10 procentních bodů. Následující graf znázorňuje obdobnou situaci, avšak za předpokladu uplatnění daňového zvýhodnění na jednoho potomka.

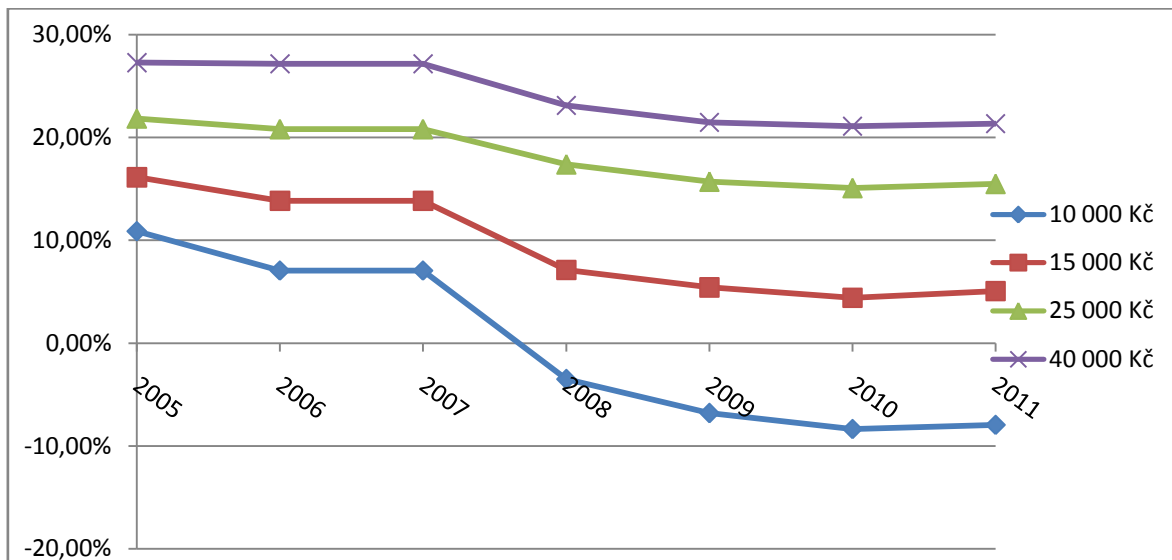

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 10 Grafický vývoj daňového zatížení u poplatníků s 1 dítětem

Graf vystihuje výraznější pokles daňového zatížení oproti situaci z obrázku 10, kde byl zaměstnanec bezdětný. Příčinou výrazněji klesajícího daňového zatížení je sociální politika státu, jejíž význam spočívá právě v daňovém zvýhodňování zaměstnanců s dětmi. Jako nástroj je využíváno daňové právo. Největší pokles daňového zatížení zaznamenaly nízko-příjmové skupiny, u kterých pokles daňové zátěže dosahuje téměř 15 %. V porovnání s bezdětnými zaměstnanci je daňové zatížení cca o 5 % nižší. U vysoko-příjmových poplatníků tento rozdíl není zdaleka tak rapidní.

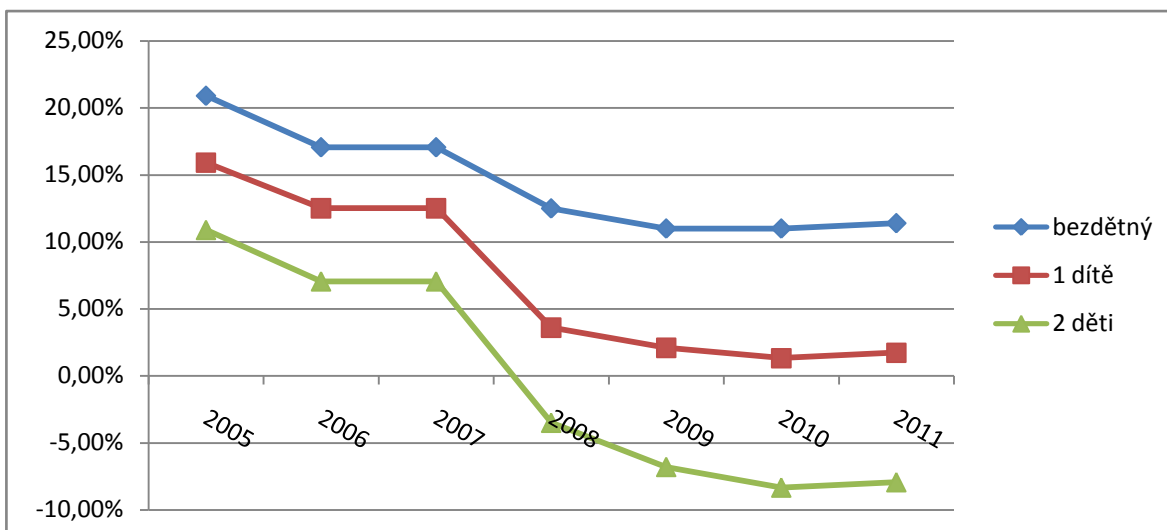
Obrázek 11, grafické znázornění zaměstnanců se 2 dětmi, jenom potvrzuje zvýhodňování těchto poplatníků, především pokud mají nízké příjmy.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 11 Grafický vývoj daňového zatížení u poplatníků se 2 dětmi

Téměř 20% pokles daňového zatížení byl zaznamenán během let 2005 - 2011 u zaměstnanců s hrubým příjmem 10 000 Kč., jak znázorňuje tento graf. Pokud zaměstnanec pobírá mzdu 10 000 Kč a má 2 děti, tak již od roku 2008 vždy při své měsíční výplatě obdrží částku převyšující jeho hrubou mzdu. Výrazný pokles v daňovém zatížení mají i poplatníci s vysokými mzdami, jejichž daňové zatížení se pohybuje kolem 21 %. Následující grafické znázornění analyzuje situaci vývoje daňového zatížení v závislosti na počtu potomků při hrubé mzdě 10 000 Kč.

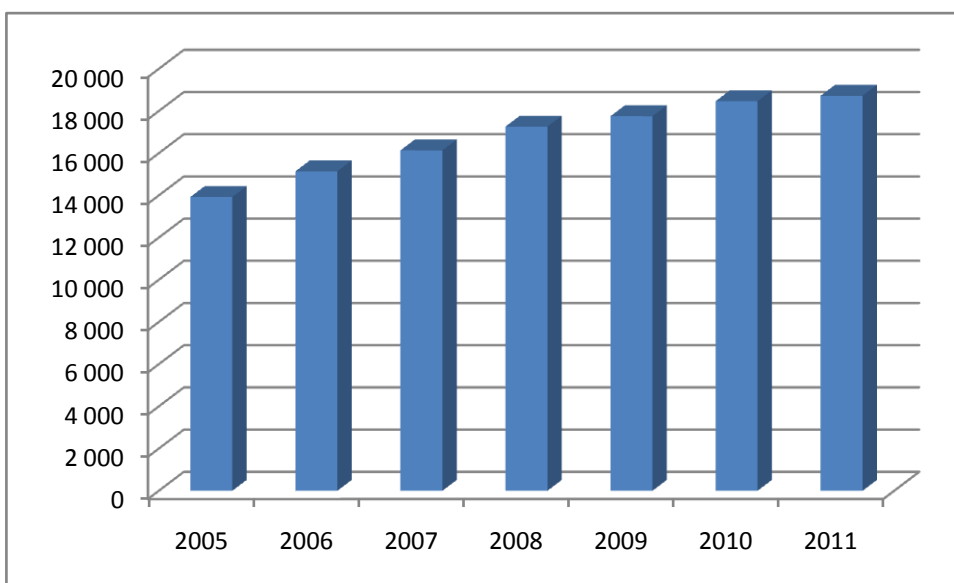

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 12 Vliv daňového zatížení v závislosti na počtu potomků

Vliv sociální politiky státu prostřednictvím daňových optimalizací lze na obrázku výše potvrdit strmostí jednotlivých křivek. Právě strmost jednotlivých křivek grafu znázorňuje zvýhodňování zaměstnanců majících potomky.

Níže uvedený obrázek znázorňuje grafický vývoj růstu čisté mzdy v závislosti na výši průměrných mezd ČR a pro každý rok aktuální struktury výpočtu daně.

Obr. 13 Vývoj čistých mezd v závislosti výše průměrné mzdy ČR

Čistá mzda odvozená z průměrných mezd každým rokem rostla, avšak klesajícím tempem, Tento fakt lze potvrdit zmenšujícími se přírůstky mezi jednotlivými sloupci. Tento trend je především zapříčiněn klesající výkonností ekonomiky od roku 2008.

Směr, kterým se bude daňové zatížení v ČR ubírat, není lehké předpovídat. Vše záleží na hospodářské situaci země a také na momentální politické situaci. V dnešních dnech je další vývoj DPFO hodně diskutován. Nejpravděpodobnější variantou je zrušení současného výpočtu mzdy z tzv. superhrubé mzdy, a tím navrácení se k výpočtu daně z klasické hrubé mzdy. Dle mého názoru je tato změna opodstatněná, protože daň by se měla platit z disponibilního důchodu, který však superhrubá mzda nepředstavuje. Dále by mělo dojít ke změně velikosti sazby daně z 15 % na 20 %. I přes nárůst o 5 procentních bodů by byla za jinak nezměněných podmínek daňová povinnost obdobná, jelikož by se do výpočtu daně nezahrnovala výše odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Změna by měla nastat u zdravotního pojištění, kde by nynější sazba placená zaměstnancem ve výši 4,5 % měla být navýšena o 2 %, tedy na 6,5 %. Ve spojení se změnami sazeb u SP a ZP by se měly měnit i vyměřovací základy. Maximálním základem pro SP bude 48 násobek průměrné mzdy a max. základem pro ZP bude i nadále 72 násobek průměrné mzdy. Další legislativní změnou by mělo být zavedení tzv. zaměstnaneckého zvýhodnění ve výši 3 000 Kč ročně. Toto zvýhodnění by mělo nahradit současné zákonem umožněné zaměstnanecké benefity a mělo by být uplatňováno stejným principem jako sleva na dítě. Tedy pokud bude daňová povinnost nižší než toto zvýhodnění, rozdíl bude brán jako bonus na dani. Dále záleží na dalších legislativních změnách spojených s novou strukturou výpočtu daně, např. v jaké výši budou stanoveny slevy na dani. Tyto slevy výrazně ovlivňují celkové zatížení poplatníka. Celkově by se podle prohlášení premiéra Petra Nečase nemělo daňové zatížení poplatníků ze závislé činnosti výrazněji zvyšovat. Rozdíl však pocítí vysoko-příjmové skupiny obyvatel, které dosahují hrubé mzdy pětinasobně vyšší než je průměrná hrubá nominální mzda. Tito poplatníci by měli zaplatit z částky převyšující tuto hodnotu o 7 % více. Toto opatření by mělo zajistit extra příjem do veřejných rozpočtů a je označováno jako solidární příspěvek. Tento příspěvek by měl být vybírán po 3 roky. Pokud tyto změny budou schváleny, měly by být uplatňovány od 1. 1. 2014. Následující podkapitola uvádí pravděpodobný výpočet čisté mzdy a výše daňového zatížení.

4.2.8 Výpočet čisté mzdy po změnách daňové legislativy

Nejdříve je nutné si nastavit parametry, ze kterých budou výpočty s největší pravděpodobností vypracovávány.

- Zdravotní pojištění 6,5%
- Sociální pojištění 6,5 %
- Sazba daně 20 %
- Sleva na poplatníka 2 070 Kč
- Daňový zaměstnanecký paušál 250 Kč
- Sleva na dítě 1 117 Kč

Výpočet daňového zátěže a čisté mzdy je zachycen pomocí nového systému výpočtu daně následující tabulkou. Vstupní data jsou stejná jako v celé modelové studii.

Tab. 24 Výpočet čisté mzdy po daňové reformě pro rok 2014

2014	Děti	pojistné		ZD	daň	poplatník	zam. Paušál	sleva na dítě	daň / bonus	čistá mzda
		zam-ec	zam-tel							
10 000 Kč	0							0	-250	8 950
	1	1 300	3 250	10 000	2 000	2070	250	1117	-1367	10 067
	2							2 234	-2484	11 184
15 000 Kč	0							0	680	12 370
	1	1 950	4 875	15 000	3 000	2070	250	1117	-437	13 487
	2							2 234	-1554	14 604
25 000 Kč	0							0	2 680	19 070
	1	3 250	8 125	25 000	5 000	2070	250	1117	1 563	20 187
	2							2 234	446	21 304
40 000 Kč	0							0	5 680	29 120
	1	5 200	13 000	40 000	8 000	2070	250	1117	4 563	30 237
	2							2 234	3 446	31 354

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud daňové legislativní změny k 1. 1. 2014 budou stanoveny dle parametrů výše, tak se daňové zatížení ani čistá mzda zaměstnanců nijak výrazně nezmění. Zaměstnanci s nízkými příjmy a příjmy kolem průměrné mzdy si dokonce mírně polepší. Čistá mzda

výrazněji poklesne pouze zaměstnancům, kteří mají vysoké mzdy, resp. mzdy vyšší než je úroveň mzdy průměrné.

4.3 Vyhodnocení dosažených výsledků

Účelem studie bylo poskytnout komplexní přehled o teoretické i praktické stránce výpočtu daňové zátěže, odvodů na sociální a zdravotní pojištění, výpočtu čisté mzdy a komparaci daňového zatížení poplatníka v letech 2005 – 2011. Veškeré výpočty a tabulky byly zpracovány konkrétně pro tuto práci.

Celkový vývoj daňového zatížení u daně z příjmů ze závislé činnosti v ČR by se dal obecně zhodnotit z pohledu zaměstnance kladně. Bez rozdílu příjmové skupiny daňové zatížení poplatníků klesá i bez ohledu na to, zdali je bezdětný nebo uplatňuje slevy na děti. Větší úspory vykazují nízko-příjmové skupiny a poplatníci s dětmi, na které se sociální politika státu v daňové oblasti vztahuje nejvíce. Pro konkrétní představu, zaměstnanec s HM 10000 Kč a 2 dětmi zaplatí na daních v roce 2011 oproti roku 2005 o 1600 Kč méně a při této výši platu dosáhne daňového bonusu.

Je ovšem třeba také zmínit, že zaměstnanec může svoji daňovou zátěž zmírnit i dalšími způsoby, nejen využitím slev na dani na poplatníka či děti. Zaměstnanec může uplatnit i další prvky daňové optimalizace, které se na rozdíl od slev na poplatníka a děti, uplatňují pouze ročně. Jako nezdánitelnou část základu daně je možné uplatnit například určitou výši poskytnutého daru nebo určitou výši plateb pojistného na sjednané životní pojištění či penzijní připojištění. Daňového zvýhodnění se dočká také např. dobrovolný dárce krve.

Modelová studie sledující vývoj daňové zátěže u zaměstnanců s příjmy ze závislé činnosti také prokázala, že inkaso z DPFO, konkrétně ze závislé činnosti, tvoří nezbytný příjem veřejných rozpočtů. Z celkových příjmů z DPFO tvoří právě daň z příjmů ze závislé činnosti téměř 90 % všech získaných prostředků.

Závěr

V úvodu této práce bylo popsáno, že každý jedinec je v podstatě ekonomickým subjektem, kterého daňová legislativa více či méně ovlivňuje a má dopad na jeho disponibilní důchod. Výše odváděných prostředků státu je do určité míry možné ovlivnit využitím zákonných daňových optimalizací. Jednotlivé prvky daňové soustavy by měly být nastaveny tak, aby zajistily dostatečný daňový příjem do veřejných rozpočtů a zároveň stimulovaly ekonomické subjekty k další produkci a nezatěžovaly je nadměrným daňovým břemenem. V dnešní době plní důležitou funkci osobní důchodová daň, především pak daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

Cílem této práce bylo analyzovat daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti pomocí modelové studie a vyčíslit finanční dopady vývojových změn na výši čisté mzdy a celkového daňového zatížení zaměstnance. Implementací analyzovaných daňových změn do modelové studie a jejich zpracováním byl vytvořen trend, jehož prostřednictvím bylo možné během sledovaného období v letech 2005 – 2011 vývoj daňového zatížení zaměstnanců zhodnotit a porovnat.

Na základě teoretických poznatků a získaných informací byl v práci sestaven celkový obraz daňového systému ČR a zachyceny nejzásadnější daňové změny a jejich vliv jak na inkaso veřejných rozpočtů, tak na příjem jednotlivců. V práci byly dále zachyceny daňové legislativní změny probíhající od roku 2003 do současnosti, které souvisely s neudržitelným navyšováním deficitu veřejných rozpočtů, a bylo tedy nutné zahájit postupné ozdravování veřejných financí.

Díličními cíli práce byla analýza daňového systému ČR, vytvoření struktury rozpočtové soustavy ČR, zachycení nejdůležitějších daňových legislativních změn, které měly vliv na inkaso veřejných rozpočtů a zachycení teoretického vývoje daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Údaje získané z použité odborné literatury napomohly k sestavení modelové studie a následné komparaci a vyhodnocení dílčích výsledků.

Lze konstatovat, že daňové legislativní změny u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti zvýhodňovaly v jednotlivých letech analyzovaného období (2005 - 2011) různé

skupiny zaměstnanců. Celkově však byli nejvíce zvýhodňováni především zaměstnanci, kteří mají vyživovací povinnost, a tím mohou po podepsání prohlášení uplatňovat slevu na dítě. Toto daňové zvýhodnění bylo po celou dobu analyzovaného období uplatňováno jako sleva na dani, tedy odečítáno až od koncové daňové povinnosti. V průběhu zkoumaného období se sleva na dítě více než zdvojnásobila a od roku 2012 je stanovena ve výši 1 117 Kč. Z tohoto lze učinit dílčí zhodnocení, že během zkoumaného období docházelo ke stále se stupňujícímu zvýhodňování zaměstnanců s dětmi.

Z pohledu výše daní jsou druhou nejzvýhodňovanější skupinou zaměstnanci s nízkými příjmy. Během analyzovaného období se jejich daňová povinnost snížila v některých případech téměř o 20 procentních bodů. Pro úplnost komparace daňového zatížení je třeba dodat, že i zaměstnancům s vysokými příjmy, tj. příjmy vyššími než je průměrná mzda v ČR, bylo daňové zatížení snižováno v průběhu celého analyzovaného období. Výraznější pokles daňového zatížení byl zaznamenán zejména přechodem z progresivního zdanění na zdanění pomocí „rovné“ sazby daně, který byl na druhou stranu částečně kompenzován rozšířením základu daně.

Predikce vývoje daně z příjmů fyzických osob po reformních změnách účinných od 1. 1. 2014 počítá s drobnými změnami této daně. Vývoj trendu zaměstnanců s nízkými příjmy by měl mít obdobný charakter, a mělo by tedy docházet ke stále se snižujícímu daňovému zatížení těchto zaměstnanců. Oproti tomu zaměstnanci s vysokými příjmy by měli být reformou mírně znevýhodněni a jejich daňové zatížení začne pravděpodobně mírně stoupat.

Celá práce ověřila důležitost daňové problematiky jak pro společnost jako celek, tak pro jednotlivce. Každý by měl mít o této problematice určité povědomí a znalosti, aby byl schopen ovlivnit výši své daňové zátěže.

Seznam použité literatury

- [1] ŠIROKÝ, J. Daňové teorie s praktickou aplikací. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 250s. ISBN 978-80-7400-005-8
- [2] Funkce daní, [online]. Nakladatelství Sagit c 1996 – 2010 [cit. 15. 1. 2012]. Text v češtině. Dostupný z:
http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_158.htm
- [3] VANČUROVÁ, A.; SLINTÁKOVÁ, B. Daňový systém ČR CVIČEBNICE, 3.díl, Daň za příjmů fyzických osob, Praha: 1. VOX a.s. 2005. 72 s. ISBN 80-86324-52-4
- [4] Daňové zásady, [online]. BusinessInfo.cz c 1997 – 2010 [vid. 23. 1. 2012]. Text v češtině. Dostupný z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/pravo-v-podnikatelske-praxi/opu-kontrola-z-financniho-uradu-prava/1001817/54222/?page=2>
- [5] Zákon č. 212/1992 Sb., ze dne 15. dubna 1992, o soustavě daní [online]. Poradce s.r.o. c 2012 [vid. 23. 1. 2012]. Text v češtině. Dostupný z:
<http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=10357>
- [6] RADA, J., Jr., eHow Contributor, The History of Property tax [online] Demand Media, Inc. [vid. 28. 1. 2012]. Text v angličtině. Dostupný z:
http://www.ehow.com/about_5438998_history-property-tax.html
- [7] MANKIW, G.; WEINZIERL, M.; YAGAN, D. Optimal Taxation in Theory and Practice,[online] Massachusetts: National Bureau of Economic Research, 2009.[vid. 28.1.2012]. Dostupný v PDF z:
http://www.economics.harvard.edu/files/faculty/40_Optimal%20Taxation%20in%20Theory.pdf
- [8] World War II and PAYE,[online] HM Revenue & Customs [vid. 29.1.2012]. Dostupné z: <http://www.hmrc.gov.uk/history/taxhis6.htm>
- [9] ŠINDELKA, Vladimír, Nepřímé daně, [online].Tvorbap aplikace Finance media a. s. c 2000 – 2010 [vid. 29. 1. 2012] ISSN 1213- 4325. Text v češtině. Dostupný z:
<http://www.finance.cz/zpravy/finance/17293-neprime-dane/>
- [10] STARÝ, M a kol. Dějiny daní a poplatků. vydal Havlíček Brain Team, Tisk: PBTisk, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-87109-15-1

- [11] LÁCHOVÁ, L. Daňové systémy v globálním světě. 1. vyd. Praha : ASPI, 2007, s 272 ISBN 978-80-7357-320-1
- [12] KUBÁTOVÁ, K. Daňová teorie a politika. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 276s. ISBN 978-80-7357-574-8
- [13] NOVOTNÝ, L. Daňová politika: změna po 17 letech, [online]. Ministerstvo financí ČR. [vid. 13.2.2012] Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ref_verej_financ_dan_ref_41019.html
- [14] PEKOVÁ, J. Veřejné finance, úvod do problematiky. 4. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008, 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4
- [15] Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní, [online]. BusinessInfo.cz c 1997 – 2010 [vid. 15. 2. 2012]. Text v češtině. Dostupný z:
<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/mfcr-dan-vynosy-obci-zakon-urceni-dani/1000465/61215/>
- [16] Schéma rozpočtového určení daní [online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 15. 2. 2012]. Text v češtině. Dostupný z:
mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Schema_RUD_od_01_01_2008.doc
- [17] HAMERNÍKOVÁ, B.; MAAYTOVÁ, A. A KOL. Veřejné finance. Praha: ASPI, 2007. 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0
- [18] PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. Veřejná správa a finance, Codex Bohemia, Praha 1998, Borkovec, A.: Veřejné finance se zaměřením na rozpočtové právo, Masarykova univerzita, Brno 2002.
- [19] DITTRICHOVÁ J. Studijní materiály k předmětu veřejné finance. Hradec Králové, 2008, 162 s.
- [20] Zpráva o realizaci reformy veřejných financí [online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 15. 3. 2012]. Text v češtině. Dostupný z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ref_verejnych_financi_12043.html?year=2006

- [21] Rozpočtový výhled 2003 – 2006. [online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 15. 3. 2012]. Text v češtině. Dostupný z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/RV_doc.doc
- [22] Zpráva o realizaci reformy veřejných financí. [online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 15. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zprava_o_realizaci_reformy_verejnych_financi_300606_doc.doc
- [23] Konvergenční program 2010 [online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 16. 3. 2012]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/konvergen_programy.html
- [24] Česko. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů
- [25] Česko. Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů
- [26] Česko. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- [27] Česko. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- [28] Česko. Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
- [29] Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu 2003,[online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/2003q4_partc_I_pdf.pdf
- [30] Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu 2004,[online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2004_C_pdf.pdf
- [31] Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu 2005,[online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2005_C_pdf.pdf
- [32] Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu 2006,[online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2006_C_pdf.pdf

- [33] Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu 2007,[online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2007_C_pdf.pdf
- [34] Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu 2008,[online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2008_C_pdf.pdf
- [35] Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu 2009,[online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2009_C_pdf.pdf
- [36] Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu 2010,[online]. Ministerstvo financí ČR [vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2010_C_pdf.pdf
- [37] SOUKUPOVÁ, K. Slevy na dani v roce 2009,[online]. Internet Info, s.r.o.
[vid. 28. 3. 2012] ISSN 1802-8012. Text v češtině. Dostupný z:
<http://www.podnikatel.cz/clanky/slevy-na-dani-v-roce-2009/>
- [38] Průměrná mzda a evidenční počet zaměstnanců,[online]. Český statistický úřad
2012
[vid. 18. 3. 2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/pmz_m

Seznam příloh

- Příloha A: Analýza Doing Business 2011
- Příloha B: Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků
- Příloha C: Teoretické výpočty daně z příjmů ze závislé činnosti
- Příloha D: Ukázka výpočtů mezd za jednotlivé roky
- Příloha E: Souhrnná tabulka daňové zátěže poplatníků
- Příloha F: Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od 1. 1. 2008

Příloha A : Analýza Doing Business 2011

CZECH REPUBLIC		OECD high income	GNI per capita (US\$)	17,310	
Ease of doing business (rank)	63	High income	Population (m)	10.5	
Starting a business (rank)	130	Getting credit (rank)	46	Trading across borders (rank)	62
Procedures (number)	9	Strength of legal rights index (0-10)	6	Documents to export (number)	4
Time (days)	20	Depth of credit information index (0-6)	5	Time to export (days)	17
Cost (% of income per capita)	9.3	Public registry coverage (% of adults)	4.9	Cost to export (US\$ per container)	1,060
Minimum capital (% of income per capita)	30.9	Private bureau coverage (% of adults)	73.2	Documents to import (number)	7
				Time to import (days)	20
Dealing with construction permits (rank)	76	Protecting investors (rank)	93	Cost to import (US\$ per container)	1,165
Procedures (number)	36	Extent of disclosure index (0-10)	2		
Time (days)	150	Extent of director liability index (0-10)	5	Enforcing contracts (rank)	78
Cost (% of income per capita)	16.4	Ease of shareholder suits index (0-10)	8	Procedures (number)	27
		Strength of investor protection index (0-10)	5.0	Time (days)	611
Registering property (rank)	47			Cost (% of claim)	33.0
Procedures (number)	4	✓ Paying taxes (rank)	128		
Time (days)	43	Payments (number per year)	12	✓ Closing a business (rank)	32
Cost (% of property value)	3.0	Time (hours per year)	557	Time (years)	3.2
		Total tax rate (% of profit)	48.8	Cost (% of estate)	17
				Recovery rate (cents on the dollar)	55.9
SLOVAK REPUBLIC		OECD high income	GNI per capita (US\$)	16,130	
Ease of doing business (rank)	41	High income	Population (m)	5.4	
Starting a business (rank)	68	Getting credit (rank)	15	Trading across borders (rank)	102
Procedures (number)	6	Strength of legal rights index (0-10)	9	Documents to export (number)	6
Time (days)	16	Depth of credit information index (0-6)	4	Time to export (days)	17
Cost (% of income per capita)	1.9	Public registry coverage (% of adults)	2.2	Cost to export (US\$ per container)	1,530
Minimum capital (% of income per capita)	22.2	Private bureau coverage (% of adults)	44.5	Documents to import (number)	8
				Time to import (days)	19
Dealing with construction permits (rank)	56	Protecting investors (rank)	109	Cost to import (US\$ per container)	1,505
Procedures (number)	13	Extent of disclosure index (0-10)	3		
Time (days)	287	Extent of director liability index (0-10)	4	Enforcing contracts (rank)	71
Cost (% of income per capita)	12.7	Ease of shareholder suits index (0-10)	7	Procedures (number)	31
		Strength of investor protection index (0-10)	4.7	Time (days)	565
Registering property (rank)	9			Cost (% of claim)	30.0
Procedures (number)	3	Paying taxes (rank)	122		
Time (days)	17	Payments (number per year)	31	Closing a business (rank)	33
Cost (% of property value)	0.0	Time (hours per year)	257	Time (years)	4.0
		Total tax rate (% of profit)	48.7	Cost (% of estate)	18
				Recovery rate (cents on the dollar)	55.3
GERMANY		OECD high income	GNI per capita (US\$)	42,560	
Ease of doing business (rank)	22	High income	Population (m)	81.9	
✓ Starting a business (rank)	88	Getting credit (rank)	15	Trading across borders (rank)	14
Procedures (number)	9	Strength of legal rights index (0-10)	7	Documents to export (number)	4
Time (days)	15	Depth of credit information index (0-6)	6	Time to export (days)	7
Cost (% of income per capita)	4.8	Public registry coverage (% of adults)	1.0	Cost to export (US\$ per container)	872
Minimum capital (% of income per capita)	0.0	Private bureau coverage (% of adults)	98.4	Documents to import (number)	5
				Time to import (days)	7
Dealing with construction permits (rank)	18	Protecting investors (rank)	93	Cost to import (US\$ per container)	937
Procedures (number)	12	Extent of disclosure index (0-10)	5		
Time (days)	100	Extent of director liability index (0-10)	5	Enforcing contracts (rank)	6
Cost (% of income per capita)	61.8	Ease of shareholder suits index (0-10)	5	Procedures (number)	30
		Strength of investor protection index (0-10)	5.0	Time (days)	394
Registering property (rank)	67			Cost (% of claim)	14.4
Procedures (number)	5	Paying taxes (rank)	88		
Time (days)	40	Payments (number per year)	16	Closing a business (rank)	35
Cost (% of property value)	5.1	Time (hours per year)	215	Time (years)	1.2
		Total tax rate (% of profit)	48.2	Cost (% of estate)	8
				Recovery rate (cents on the dollar)	53.1
POLAND		OECD high income	GNI per capita (US\$)	12,260	
Ease of doing business (rank)	70	High income	Population (m)	38.1	
Starting a business (rank)	113	Getting credit (rank)	15	Trading across borders (rank)	49
Procedures (number)	6	Strength of legal rights index (0-10)	9	Documents to export (number)	5
Time (days)	32	Depth of credit information index (0-6)	4	Time to export (days)	17
Cost (% of income per capita)	17.5	Public registry coverage (% of adults)	0.0	Cost to export (US\$ per container)	884
Minimum capital (% of income per capita)	14.7	Private bureau coverage (% of adults)	91.7	Documents to import (number)	5
				Time to import (days)	25
Dealing with construction permits (rank)	164	Protecting investors (rank)	44	Cost to import (US\$ per container)	884
Procedures (number)	32	Extent of disclosure index (0-10)	7		
Time (days)	311	Extent of director liability index (0-10)	2	Enforcing contracts (rank)	77
Cost (% of income per capita)	121.8	Ease of shareholder suits index (0-10)	9	Procedures (number)	38
		Strength of investor protection index (0-10)	6.0	Time (days)	830
✓ Registering property (rank)	86			Cost (% of claim)	12.0
Procedures (number)	6	Paying taxes (rank)	121		
Time (days)	152	Payments (number per year)	29	Closing a business (rank)	81
Cost (% of property value)	0.4	Time (hours per year)	325	Time (years)	3.0
		Total tax rate (% of profit)	42.3	Cost (% of estate)	20
				Recovery rate (cents on the dollar)	31.3

Příloha B: Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků

PROHLÁŠENÍ

poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti
a z funkčních požitků

Příjmení _____	Jméno(-a) _____
Třídí _____	Rodné číslo(-) _____ Číslo pasu(-) _____
Adresa bydliště (místa trvalého pobytu) _____	PSČ _____
Prohlášení podepisuji pro platce (název a adresa) _____	

I.

1. Podle § 36ba odst. 1 písm. a) a § 36d odst. 2 zákona č. 588/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), slevu na dani na poplatníka na zdaňovací období nebo uvedenou část zdaňovacího období:

_____ uplatňuji(P) _____ neuplatňuji(P)	_____ uplatňuji(P) _____ neuplatňuji(P)	_____ uplatňuji(P) _____ neuplatňuji(P)
--	--	--

2. Podle § 36ba odst. 1 písm. o) až f) a § 36d odst. 2 zákona uplatňuji slevu na dani z důvodu, že:

- a) pobírám invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění nebo u mne zanikl nárok na invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu tohoto invalidního důchodu a starobního důchodu,
- b) pobírám invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo jiný důchod z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, u něhož jednou z podmínek přiznání je, že jsem invalidní ve třetím stupni, zanikl mi nárok na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně a starobního důchodu nebo jsem podle zvláštních předpisů invalidní ve třetím stupni, avšak žádost o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně mi byla zamítnuta z jiných důvodů než proto, že nejsem invalidní ve třetím stupni,
- c) Jsem držitelem průkazu ZTP/P

Druh přiznání důchodu z důvodu invalidity	Číslo a datum rozhodnutí o přiznání důchodu, popř. povolení PÚ č. j., ze dne	Důchod přiznán od	Datum vystavení průkazu ZTP/P

d) se soustavně připravuji na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, ve zdaňovacím období

_____ od - do()	_____ od - do()	_____ od - do()
------------------	------------------	------------------

a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let.

3. Podle § 36a a § 36d zákona uplatňuji daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící se mnou v domácnosti (vlastní, ovdovělé, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů a vnuka-vnučka, pokud jeho rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit):

a) Nezeleňé dítě

Jméno(-a) a příjmení	Rodné číslo	Jméno(-a) a příjmení	Rodné číslo

b) Zeleňé dítě až do dovršení 28 let, jestliže nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a – soustavně se připravuje na budoucí povolání:

Jméno(-a) a příjmení	Rodné číslo	Jméno(-a) a příjmení	Rodné číslo

Příloha C: Teoretické výpočty daně z příjmů ze závislé činnosti

2005

HRUBÁ MZDA		
- ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	NA CELÉ KČ NAHORU	4,50%
- SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	NA CELÉ KČ NAHORU	8%
- NEZDANITELNÉ ČÁSTI DANĚ	NEZDANITELNÉ MINIMUM	3 170 Kč
	STUDENT	950 Kč
	ČÁSTEČNÝ INVALIDNÍ DŮCHOD	595 Kč
	PLNÉ INVALIDNÍ DŮCHOD	1 190 Kč
ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMU	NA CELÉ 100 KČ NAHORU	
VÝPOČET DANĚ DLE SAZEB		15 - 32 %
NEUPRAVENÁ DAŇOVÁ POVINNOST		
- SLEVA NA DÍTĚ	MAX 3 DĚTI	500 Kč
VÝSLEDNÁ DAŇ		
ČISTÁ MZDA	HM - DAŇ - SP - ZP	

2006 - 2007

HRUBÁ MZDA		
- ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	NA CELÉ KČ NAHORU	4,50%
- SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	NA CELÉ KČ NAHORU	8%
ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMU	NA CELÉ 100 KČ NAHORU	
VÝPOČET DANĚ DLE SAZEB		12 - 32 %
- SLEVA NA DANI	POPLATNÍK	600 Kč
	STUDENT	200 Kč
	ČÁSTEČNÝ INVALIDNÍ DŮCHOD	125 Kč
	PLNÝ INVALIDNÍ DŮCHOD	250 Kč
	ZTP/P	800 Kč
DAŇ PO SLEVÁCH		
- SLEVA NA DÍTĚ	MAX 2500 Kč	500 Kč
VÝSLEDNÁ DAŇ		
ČISTÁ MZDA	HM - DAŇ - SP - ZP	

2008 – 2011

HRUBÁ MZDA		
- ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	NA CELÉ KČ NAHORU	4,50%
- SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	NA CELÉ KČ NAHORU	8%
SUPERHRUBÁ MZDA		
PRO ROK 2008	HM * 1,35 (SP+ZP)	
PRO ROK 2009 - 2011	HM * 1,34 (SP+ZP)	
ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMU	NA CELÉ 100 KČ NAHORU	
VÝPOČET DANĚ		15%
- SLEVA NA DANI	POPLATNÍK (2008 - 2010)	2 070 Kč
	POPLATNÍK (2011)	1 970 Kč
	STUDENT	335 Kč
	ČÁSTEČNÝ INVALIDNÍ DŮCHOD	210 Kč
	PLNÝ INVALIDNÍ DŮCHOD	420 Kč
	ZTP/P	1 345 Kč
DAŇ PO SLEVÁCH		
- SLEVA NA DÍTĚ	2008,2009	890 Kč
VÝSLEDNÁ DAŇ	2010,2011	967 Kč
ČISTÁ MZDA	HM - DAŇ - SP - ZP	

Příloha D: Ukázka výpočtů mezd za jednotlivé roky

2005

MZDA za měsíc červen 2005

=zaměstnanec=====				=příplatky=====			
Číslo 00002				Přesčas	. hod	. %	Kč
Jméno Miloslava Farská				Svátek	. hod	. %	Kč
-dny a hodiny v měsíci-----				Noc	. hod	. Kč	Kč
Měsíc červen 2005	05/06	měs		So+Ne	. hod	. %	Kč
Dny v měsíci	22.0	dny			. hod	. %	Kč
Hodiny v měsíci	176.0	hod		Prostředí	. hod	. Kč/h	Kč
-tarify-----					. hod	. Kč/h	Kč
Hodinový	.	Kč/h		Pevný příplatek	:		Kč
Měsíční	25000	Kč		-----Příplatky			
Měs.průměr na hod.	142.05	Kč/h		náhrady			0 Kč
Průměr pro náhrady	142.05	Kč/h		Dovolená	. dny	. hod	Kč
-odprac.čas, složky mzdy-----				Svátek	. dny	. hod	Kč
Odprac.dny v měsíci	22.0	dny			. dny	. hod	Kč
Hodin celkem	176.0	hod			. hod	. Kč/h	Kč
V hodinové mzdě	.	hod		(Zbývá dov.	20.0 dny)	Náhrady	0 Kč
Hodinová mzda		Kč		-----ostatní-----			
V měsíční mzdě	176.0	hod		Premie	. % z	Kč	Kč
Měsíční mzda	25000	Kč		Odměny	Kč :		Kč
Úkolová mzda		Kč			Kč :		Kč
Hod.+měs.+úkol.....	25000	Kč		-mimo základ pojistného-----			
				Zdanitelný příjem	:	Ostatní	0 Kč
-Hrubá mzda----- 25000 Kč--				daň-----	Dopl.zúčt.		
Kategorie HPP / hlavní praco				Prohlášení? A			0 Kč
Pojišťovna 10010 / VZP-zaměstna				Typ Z		Sníž.zákl.	18705 Kč
-pojistné-----				záloha	3335 Kč	Zaokr.zákl.	18800 Kč
Zvýš.zdr.	. dny	Kč		Daň.zvýh.	1000 Kč	Sleva	1000 Kč
Základ zdr.poj.	25000	Kč		OdvodD	2335 Kč	Bonus	Kč
Zaměstnanec 13.5% z	0	Kč		-----srážky-----			
Zdravotní	1125	Kč		Záloha	Kč :	Čistá mzda	19540 Kč
Základ soc.poj.	25000	Kč		Spoření	Kč :		
Sociální	2000	Kč		Pojištění	Kč :		
-základ daně-----				Výživné	Kč	Srážky celkem	0 Kč
Zvýšení základu		Kč		-----jiné dávky-----			
Základ daně	21875	Kč		Nemocenské	Kč :		Kč
-nezdanitelné částky-----					Kč :		Kč
Nezdan.minimum	3170	Kč			Kč	Dávky celkem	0 Kč
Vyživované děti		Kč		-----k výplatě-----			
Částečná invalidita		Kč		Výplata	19540 Kč	Dobírka	19540 Kč
Úplná invalidita		Kč		-----neodpracovaná doba-----			
Průkaz ZTP-P		Kč		Doba nemoci	. dny . hod		
Žáci a studenti		Kč			. dny . hod		
:		Kč			. dny . hod	-----OSSZ-----	
Nezdan.celkem	3170	Kč		Omluv.abs.	. dny	Vylouč.doby	. dny

VI

MZDA za měsíc červen 2008

=zaměstnanec=====				=příplatky=====			
Číslo 00002				Přesčas	hod	%	Kč
Jméno Miloslava Farská				Svátek	hod	%	Kč
-dny a hodiny v měsíci-----				Noc	hod	%	Kč
Měsíc červen 2008	08/06	měs		So+Ne	hod	%	Kč
Dny v měsíci	21.0	dny	:		hod	%	Kč
Hodiny v měsíci	168.0	hod	:	Prostředí	hod	Kč/h	Kč
-tarify-----					hod	Kč/h	Kč
Hodinový		Kč/h	:	Pevný příplatek	:		Kč
Měsíční	25000	Kč	:	-náhrady-----			
Měs.průměr na hod.	148.81	Kč/h	:	Dovolená	dny	hod	Kč
Průměr pro náhrady	148.81	Kč/h	:	Svátek	dny	hod	Kč
-odprac.čas, složky mzdy-----					dny	hod	Kč
Odprac.dny v měsíci	21.0	dny	:		hod	Kč/h	Kč
Hodin celkem	168.0	hod	:	(Zbývá dov. 20.0 dny)	Náhrady		0 Kč
V hodinové mzdě		hod	:	-ostatní-----			
Hodinová mzda		Kč	:	Prémie	% z	Kč	Kč
V měsíční mzdě	168.0	hod	:	Odměny	Kč :		Kč
Měsíční mzda	25000	Kč	:		Kč :		Kč
Úkolová mzda		Kč	:	-mimo základ pojistného-----			
Hod.+měs.+úkol.....	25000	Kč	:	Zdanitelný příjem	:		0 Kč
-Hrubá mzda----- 25000 Kč--				-daň--Prohlášení? A -----			
Kategorie HPP / hlavní práce				Typ	Z záloha	ZaokZákl	33750
Pojišťovna 10010 / VZP-zaměstna					Daň	5070 Sleva	33800
-zvýšení-----				Snížd 3000	DaňZvýh	1780 Sleva	2070
základu pojistného		Kč	:	Bonus			1780
základu daně		Kč	:	DopZúč	OdvodD	1220 čistám	20655
-pojistné-----				-neodprac.doba-dny-----			
Zvýš.zdr. dny		Kč	:	N1		RPV	Kč
Základ zdr.poj.	25000	Kč	:	N2		NáhrNem	Kč
Zaměstnanec 13.5% z	0	Kč	:	N3		-vyloučené doby--	
Zdravotní	1125	Kč	:	2		NemDáv	dny
Základ soc.poj.	25000	Kč	:	3		Důch	dny
Sociální	2000	Kč	:	-jiné dávky-----			
Zaměstnavatel	8750	Kč	:		Kč :		Kč
-slevy na dani, daň.zvýhodnění					Kč :		Kč
Na poplatníka	2070	Kč	:	-k výplatě-----			
Invalidita 1. 2.		Kč	:	Výplata	20655 Kč	Dobírka	0 Kč
Invalidita 3.stupně		Kč	:	-srážky-----			
Průkaz ZTP-P		Kč	:	Záloha	Kč :		Kč
Žáci a studenti		Kč	:	Spoření	Kč :		Kč
:		Kč	:	Pojištění	Kč :		Kč
Vyživované děti	1780	Kč	:	Výživné	Kč	Srážky	0 Kč
=====				=====			

MZDA za měsíc červen 2009

-zaměstnanec-----				-příplatky-----			
Číslo 00002				Přesčas	hod	%	Kč
Jméno Miloslava Farská				Svátek	hod	%	Kč
-dny a hodiny v měsíci-----				Noc	hod	%	Kč
Měsíc červen 2009	09/06	měs		So+Ne	hod	%	Kč
Dny v měsíci	22.0	dny	:	Prostředí	hod	%	Kč
Hodiny v měsíci	176.0	hod	:		hod	Kč/h	Kč
-tarify-----					hod	Kč/h	Kč
Hodinový		Kč/h	:	Pevný příplatek	:		Kč
Měsíční	25000	Kč	:	-náhrady-----Příplatky			
Měs.průměr na hod.	142.05	Kč/h	:	Dovolená	dny	hod	Kč
Průměr pro náhrady	142.05	Kč/h	:	Svátek	dny	hod	Kč
-odprac.čas, složky mzdy-----					dny	hod	Kč
Odprac.dny v měsíci	22.0	dny	:		hod	Kč/h	Kč
Hodin celkem	176.0	hod	:	(Zbývá dov. 20.0 dny)		Náhrady	0 Kč
V hodinové mzdě		hod	:	-ostatní-----			
Hodinová mzda		Kč	:	Premie	% z	Kč	Kč
V měsíční mzdě	176.0	hod	:	Odměny	Kč :		Kč
Měsíční mzda	25000	Kč	:		Kč :		Kč
Úkolová mzda		Kč	:	-mimo základ pojistného-----Ostatní			
Hod.+měs.+úkol.....	25000	Kč	:	Zdanitelný příjem	:		0 Kč
							Kč
-Hrubá mzda----- 25000 Kč--				-daň--Prohlášení? A -----ZáklDaně			
Kategorie HPP / hlavní praco				Typ	Z záloha	ZaokZákl	33500
Pojišťovna 10010 / VZP-zaměstna					Daň	5025 Sleva	2070
-zvýšení-----				Snížd	2955	DaňZvýh	1780 Sleva 1780
základu pojistného		Kč	:		Bonus		
základu daně		Kč	:	DopZúč	OdvodD	1175 Čistám	21075
-pojistné-----				-neodprac.doba-dny-----hod-----			
Zvýš.zdr.	dny	Kč	:	Nemoc 1-3	N1	RPV	126.50 Kč
Základ zdr.poj.	25000	Kč	:	Nemoc 4-21	N2	NáhrNem	Kč
Zaměstnanec 13.5% z	0	Kč	:	Nemoc 22-	N3	-vyloučené doby--	
Zdravotní	1125	Kč	:		2	NemDáv	dny
Základ soc.poj.	25000	Kč	:		3	Důch	dny
Sociální	1625	Kč	:	-jiné dávky-----			
Zaměstnavatel	8500	Kč	:		Kč :		Kč
-slevy na dani, daň.zvýhodnění-----					Kč :		Kč
Na poplatníka	2070	Kč	:	-k výplatě-----Dávky			
Invalidita 1. 2.		Kč	:	Výplata	21075 Kč	Dobírka	21075 Kč
Invalidita 3.stupně		Kč	:	-srážky-----			
Průkaz ZTP-P		Kč	:	Záloha	Kč :		Kč
Žáci a studenti		Kč	:	Spoření	Kč :		Kč
:		Kč	:	Pojištění	Kč :		Kč
Vyživované děti	1780	Kč	:	Výživné	Kč	Srážky	0 Kč

MZDA za měsíc červen 2010

=zaměstnanec=====				=příplatky=====								
Číslo	00002			Přesčas	.	hod	.	%		KČ		
Jméno	Miloslava Farská			Svátek	.	hod	.	%		KČ		
-dny a hodiny v měsíci-----				Noc	.	hod	.	%		KČ		
Měsíc červen 2010	10/06	měs		So+Ne	.	hod	.	%		KČ		
Dny v měsíci	22.0	dny			.	hod.	.	%		KČ		
Hodiny v měsíci	176.0	hod		Prostředí	.	hod	.	KČ/h		KČ		
-tarify-----					.	hod	.	KČ/h		KČ		
Hodinový	.	KČ/h		Pevný příplatek	:					KČ		
Měsíční	25000	KČ		-náhrady-----				Příplatky	0	KČ		
Měs.průměr na hod.	142.05	KČ/h		Dovolená	.	dny	.	hod		KČ		
Průměr pro náhrady	142.05	KČ/h		Svátek	.	dny	.	hod		KČ		
-odprac.čas, složky mzdy-----					.	dny	.	hod		KČ		
Odprac.dny v měsíci	22.0	dny			.	hod	.	KČ/h		KČ		
Hodin celkem	176.0	hod		(Zbývá dov.	0.0	dny)		Náhrady	0	KČ		
V hodinové mzdě	.	hod		-ostatní-----								
Hodinová mzda		KČ		Prémie	.	% z		KČ		KČ		
V měsíční mzdě	176.0	hod		Odměny		KČ :				KČ		
Měsíční mzda	25000	KČ				KČ :				KČ		
Úkolová mzda		KČ		-mimo základ pojistného-----				Ostatní	0	KČ		
Hod.+měs.+úkol.....	25000	KČ		Zdanitelný příjem	:					KČ		

-Hrubá mzda----- 25000 KČ--				-daň--Prohlášení? A -----				ZáklDaně 33500				
Kategorie HPP / hlavní praco				Typ				Z záloha ZaokZákl 33500				
Pojišťovna 10010 / VZP-zaměstna								Daň 5025 Sleva 2070				
-zvýšení-----				Snížd 2955				DaňZvýh 1934 Sleva 1934				
základu pojistného KČ								Bonus				
základu daně KČ				DopZúč				OdvodD 1021 Čistám 21229				
-pojistné-----				-neodprac.doba-dny-----				hod-----				
Zvýš.zdr.	.	dny	KČ	Nemoc 1-3 N1				.	RPV	126.77	KČ	
Základ zdr.poj.	25000	KČ		Nemoc 4-21 N2				.	NáhrNem		KČ	
Zaměstnanec 13.5% z	0	KČ		Nemoc 22- N3				.	-vyloučené doby--			
Zdravotní	1125	KČ						2	.	NemDáv	.	dny
Základ soc.poj.	25000	KČ						3	.	Důch	.	dny
Sociální	1625	KČ		-jiné dávky-----								
Zaměstnavatel	8500	KČ						KČ :			KČ	
-slevy na dani, daň.zvýhodnění								KČ :			KČ	
Na poplatníka	2070	KČ		-k výplatě-----				Dávky 0 KČ				
Invalidita 1. 2.		KČ		Výplata 21229 KČ				Dobírka 21229 KČ				
Invalidita 3.stupně		KČ		-srážky-----								
Průkaz ZTP-P		KČ		Záloha				KČ :			KČ	
Žáci a studenti		KČ		Spoření				KČ :			KČ	
:		KČ		Pojištění				KČ :			KČ	
Vyživované děti	1934	KČ		Výživné				KČ		Srážky	0	KČ

MZDA za měsíc červen 2011

-zaměstnanec-----				-příplatky-----			
Číslo 00002				Přesčas	hod	%	Kč
Jméno Miloslava Farská				Svátek	hod	%	Kč
-dny a hodiny v měsíci-----				Noc	hod	%	Kč
Měsíc červen 2011	11/06	měs		So+Ne	hod	%	Kč
Dny v měsíci	22.0	dny	:		hod	%	Kč
Hodiny v měsíci	176.0	hod	:	Prostředí	hod	Kč/h	Kč
-tarify-----					hod	Kč/h	Kč
Hodinový		Kč/h	:	Pevný příplatek	:		Kč
Měsíční	25000	Kč	:	-náhrady-----Příplatky			
Měs.průměr na hod.	142.05	Kč/h	:	Dovolená	dny	hod	Kč
Průměr pro náhrady	142.05	Kč/h	:	Svátek	dny	hod	Kč
-odprac.čas, složky mzdy-----					dny	hod	Kč
Odprac.dny v měsíci	22.0	dny	:		hod	Kč/h	Kč
Hodin celkem	176.0	hod	:	(Zbývá dov.	0.0 dny)	Náhrady	0 Kč
V hodinové mzdě		hod	:	-ostatní-----			
Hodinová mzda		Kč	:	Prémie	% z	Kč	Kč
V měsíční mzdě	176.0	hod	:	Odměny	Kč	:	Kč
Měsíční mzda	25000	Kč	:		Kč	:	Kč
Úkolová mzda		Kč	:	-mimo základ pojistného-----Ostatní			
Hod.+měs.+úkol.....	25000	Kč	:	Zdanitelný příjem	:		0 Kč
-----				-----			
-Hrubá mzda----- 25000 Kč-----				-daň--Prohlášení? A -----ZáklDaně			
Kategorie HPP / hlavní praco			:	Typ	Z záloha	ZaokZákl	33500
Pojišťovna 10010 / VZP-zaměstna			:		Daň	5025 Sleva	1970
-zvýšení-----				Snížd 3055	DaňZvýh	1934 Sleva	1934
základu pojistného		Kč	:		Bonus		
základu daně		Kč	:	DopZúč	OdvodD	1121 Čistám	21129
-pojistné-----				-neodprac.doba-dny-----hod-----			
Zvýš.zdr.	dny	Kč	:	Nemoc 1-3	N1	RPV	127.85 Kč
Základ zdr.poj.	25000	Kč	:	Nemoc 4-21	N2	NáhrNem	Kč
Zaměstnanec 13.5% z	0	Kč	:	Nemoc 22-	N3	-vyloučené doby--	
Zdravotní	1125	Kč	:		2	NemDáv	dny
Základ soc.poj.	25000	Kč	:		3	Důch	dny
Sociální	1625	Kč	:	-jiné dávky-----			
Zaměstnavatel	8500	Kč	:		Kč	:	Kč
-slevy na dani, daň.zvýhodnění					Kč	:	Kč
Na poplatníka	1970	Kč	:	-k výplatě-----Dávky			
Invalidita 1. 2.		Kč	:	Výplata	21129 Kč	Dobírka	21129 Kč
Invalidita 3.stupně		Kč	:	-srážky-----			
Průkaz ZTP-P		Kč	:	Záloha	Kč	:	Kč
Žáci a studenti		Kč	:	Spoření	Kč	:	Kč
		Kč	:	Pojištění	Kč	:	Kč
Vyživované děti	1934	Kč	:	Výživné	Kč	Srážky	0 Kč
-----				-----			

Příloha E: Souhrnná tabulka daňové zátěže poplatníků

mzda	Děti	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011	
		ČM	srážky	ČM	srážky	ČM	srážky	ČM	srážky	ČM	srážky	ČM	srážky	ČM	srážky
10000	0	7910	20,90%	8294	17,06%	8294	17,06%	8750	12,50%	8900	11,00%	8900	11,00%	8860	11,40%
10000	1	8410	15,90%	8750	12,50%	8750	12,50%	9640	3,60%	9790	2,10%	9867	1,33%	9827	1,73%
10000	2	8910	10,90%	9294	7,06%	9294	7,06%	10350	-3,50%	10680	-6,80%	10834	-8,34%	10794	-7,94%
15000	0	11580	22,80%	11924	20,51%	11924	20,51%	12150	19,00%	12405	17,30%	12405	17,30%	12305	17,97%
15000	1	12080	19,47%	12424	17,17%	12424	17,17%	13040	13,07%	13295	11,37%	13350	11,00%	13272	11,52%
15000	2	12580	16,13%	12924	13,84%	12924	13,84%	13930	7,13%	14185	5,43%	14339	4,41%	14239	5,07%
25000	0	18540	25,84%	18799	24,80%	18799	24,80%	18875	24,50%	19295	22,82%	19295	22,82%	19195	23,22%
25000	1	19040	23,84%	19299	22,80%	19299	22,80%	19765	20,94%	20185	19,26%	20262	18,95%	20162	19,35%
25000	2	19540	21,84%	19799	20,80%	19799	20,80%	20655	17,38%	21075	15,70%	21229	15,08%	21129	15,48%
40000	0	28089	29,78%	28131	29,67%	28131	29,67%	28970	27,58%	29630	25,93%	29630	25,93%	29530	26,18%
40000	1	28589	28,53%	28631	28,42%	28631	28,42%	29860	25,35%	30520	23,70%	30597	23,51%	30497	23,76%
40000	2	29089	27,28%	29131	27,17%	29131	27,17%	30750	23,13%	31410	21,48%	31564	21,09%	31464	21,34%

Příloha F: Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od 1. 1. 2008

